



BUENOS AIRES

SEPTEMBER 1977

La Vida Espiritual

**Duhovno
življenje**

¿Por qué existe el mal?

“Yo no creo en Dios, porque existe el mal”, dicen algunos, y es comprensible que lo digan. En cambio los que tenemos fe, decimos: “Yo creo en Dios, aunque exista el mal”. La fe es el único punto de partida para comprender lo que aparentemente es incomprensible. Ella nos permite ver el sol detrás de las nubes. No comprendemos por qué existe el mal, pero sabemos ciertamente que el autor del mal no es Dios.

Debemos luchar contra el mal

Dios dispone todas las cosas para el bien de los que lo aman, nos aclara san Pablo. Y Jesús nos enseña a pedir: *Padre, que se haga tu voluntad en la tierra como en el cielo*. Est/ bien, entonces, que frente a cualquier mal, digamos: “Si Dios lo permite, por algo será”. Pero eso no debe hacernos caer en la actitud cómoda y resignada de aceptar el mal “porque no hay más remedio”. Semejante postura fatalista va contra el designio de Dios y nos convierte en cómplices del mal.

Tener fe no significa cruzarse de brazos frente al mal. La verdadera fe nos impulsa a luchar contra él. Porque Dios no quiere el mal. El mal no depende de fuerzas ocultas, superiores a nosotros y como “rivales” de Dios. El mal tiene remedio. Y nosotros debemos buscarlo y aplicarlo. Dios es más fuerte que el mal y Jesús nos llama a completar su triunfo sobre todos los males. Cuanto más luchemos contra el mal físico, síquico y moral, mejor realizaremos el plan de Dios. *No te dejes vencer por el mal*, nos aconseja san Pablo. *Por el contrario, vence al mal, haciendo el bien*.

Na 1. strani platnic:

Septembra se zbirajo v Sloveniji lastovke, da v jatah odleté čez zimo v tople južne kraje (foto Alpe)

Kjer je Peter, tam je Cerkev!

OB 80-LETNICI PAPEŽA PAVLA VI.

Papeštvo ima skoro 2000 let zgodovine. In jo ima zagotovljeno do konca časov. Kristusova obluba ni prazna. Papeštvo je temelj, na katerega je Kristus sezidal svojo Cerkev in jo še gradi do konca sveta. Kakor Cerkve peklenška vrata ne bodo premagala, tako ne bodo mogla porušiti temelja, na katerem stoji — in to je prav papeštvo.

Papeštvo je garancija, da sile, nasprotne Cerkvi, kakor so bile nasprotne že Kristusu, ne bodo zmagale. To se pravi, da bo Cerkev ostala vedno zvesta Jezusu v svojem najvidnejšem predstavniku, Petru. Kadar torej Peter — pa naj se imenuje danes Pavel, jutri pa kako drugače, govori kot skala, temelj Cerkve, njegove besede niso podvržene zmoti in negotovosti, ampak so besede, ki jim je poroštvo sam Bog: „Nista ti tega razodela ne meso ne kri, ampak moj Oče ti je to razodel!“

Sen nasprotnikov Cerkve vseh časov je bil uničiti papeštvo. Zgodovina Cerkve je priča tega neprestanega boja sil teme proti papeštvu. Včasih je ta boj odkrit in celo krvav, največkrat pa pri-

krit, pa zato še bolj nevaren. In ko so nekajkrat v zgodovini sedeli na Petrovem stolu nevredni papeži, se je moglo komu zdeti, da je pekel le še za korak oddaljen od dokončnega zloma papeštva in Cerkve. Če bi bilo papeštvo samo človeška ustanova, bi uničenje papeštva bilo že zdavnaj preteklo zgodovinsko dejstvo. Tako pa se zaman zaganjajo vse človeške in peklenške sile v Petrovo skalo.

Po Vatikanskem koncilu Cerkev doživlja tudi svojo težko notranjo krizo. Eno najtežjih svoje dolge zgodovine. Da razkristjanjajoči se svet vedno manj poslušša papeža, je razumljivo in bi si drugega ne mogli obetati. A nevarnost prihaja sedaj od znotraj. Sovražniki Cerkve se ne postavijo očitno na proticerkveno stran. Vedo, da je Cerkev laže rušiti, če ostanejo v njej. Hlinjena zvestoba Cerkvi in pogosto na zunaj nepoporečno moralno življenje jim daje večjo avtoriteto, ki jih podpira pri njih razdiralnem delu. In ena glavnih taktik je rušenje najvišje avtoritete v Cerkvi — papeštva. Najbridkejša razočaranja

je Pavel VI. doživel prav od nekaterih škofov in premnogih duhovnikov. „Človekovi sovražniki so njegovi lastni domači“ — te besede svetega pisma se prav lahko obrnejo na boj proti papeževi avtoriteti v sami Cerkvi. Morda je le malo teh, ki zavestno in hoté in po načrtu rovarijo proti papežu, a jim žal slede velike množice slabotnih, malo poučenih. Tako se ustvarja v Cerkvi neko nerazpoloženje, se širita nezaupanje in dvom v nauk in vodstvo

Cerkve v pohujšanje slabotnim in splošno škodo duš.

Toda kot vsaka akcija prebudi reakcijo, tako je tudi to izpodkopavanje temelja Cerkve rodilo že mogočno reakcijo: škofje, duhovniki in verniki ne le z besedo, temveč predvsem z zvesto pokorščino papežu dokazujejo, da še vedno in morda danes bolj kot kdaj verujejo v resničnost reka: Kjer je Peter, tam je Cerkev; brez Petra ni Cerkve!

Alojzij Kukovica

^v Življenje in delo Ljubljanskega nadškofa Pogačnika^v

OB ZLATI MAŠI LJUBLJANSKEGA NADŠKOFA IN METROPOLITA SLOVENSKE CERKVE NE POKRAJINE DR. J. POGAČNIKA

Naš nadškof se je rodil 28. septembra 1902 v Kovorju št. 50. Oče Janez je bil kmet in mlinar, zato se pri hiši še danes pravi „pri Mlinarju.“ Mati Marjana je Pernetova s Polja pri Trsteniku, sestra uglednega gimnazijskega kateheta in polihistorja dr. Franceta Perneta, ki je umrl leta 1935 v Ljubljani. Po domači šoli v Kovorju je sedanji nadškof prišel v Ljubljano v Marijanišče in ostal v zavodu vsa leta do mature na klasični gimnaziji v letu 1922. Bil je tih gojenec, ves zatopljen v delo; če si ga med učenjem poklical,

je odtrgal pogled od knjige, kakor da prihaja iz velikih globin, kakor da se prebuja iz globokega sna, kakor da si ga zmotil pri važnem opravilu. Z lahkoto in velikim razumevanjem si je osvajal znanje predmetov in nosil iz šole same odlične ocene, čeprav se ni učil zaradi redov in odlike, ampak je bil žejen znanja in spoznanja. Tudi ni ostajal le pri šolskih predmetih. Segal je tudi po drugih knjigah, se učil jezikov, posebej pa se je zanimal za domače in tuja slovestva, za lepo knjigo.

V tistih mladih letih se je rad



Papež Pavel VI. in ljubljanski nadškof Jožef Pogačnik. Papež Pavel bo 26. septembra letos spolnil 80 let. Rojen je bil kot Giovanni Battista Montini 26.IX.1897 v Concesio (Brescia), v mašnika posvečen 26.V.1920, substitut Državnega tajništva je postal 1937, prosekretar prav tam 1954, za nadškofa v Milanu je bil posvečen 12.XII.1954, kardinal je postal l. 1958, za papeža je bil izvoljen 21.VI.1963, za papeža kronan pa 30.VI.1963. — Nadškof Pogačnik je obhajal zlato mašo 31. julija letos

zamikal v svet lepote in beseda mu je zapela v pesmi. Priobčeval jih je v hišnem rokopisnem listu Plamenu, v Mentorju, Domu in svetu, Treh labodih, Mladiki in Križu na gori. Leta 1931 jih je izbral za droben zvežčič na 80 straneh z naslovom Sinje ozare in jih izdal pri Mohorjevi družbi v Celju. Porazdelil jih je v štiri skupine z

značilnimi naslovi: Jaz, Bog, Zemlja, Človek. France Koblar njegovo pesniško delo takole ocenjuje: „Njegova pesem se v začetku odlikuje po žarkih religioznih motivih in ekspresionistični sproščenosti, pozneje se umiri v skoraj filozofsko skladnost med osebnim religioznim svetom in tradicionalnostjo vernega slovenskega domačij-

stva. Tako najde nov, moško hladen, negovan pesniški izraz in podobno religioznega človeka, ki se je iz ekstatičnih zamaknjenj vrnil v razumsko naravo in jasno versko resničnost.“ (Slovenski biografski leksikon II, 409.) Ko je leta 1970 na povabilo Mohorjeve pripravil novo zbirko z naslovom *Pesmi mladih let*, je zbirki *Sinje* ozare dodal še nad 20 novih pesmi. Ko je pesnikovanje opustil, mu je pa še vedno ostala ljubezen do pesniškega izraza in besede; uporabil jo je posebno pri prevajanju cerkvenih himen v liturgiji; ostala mu je ljubezen do lepe knjige in slovestva, ostal tenek čut za lepoto besede v prozi in govoru.

Znanost in duhovnost

Po maturi se je odlični abiturient odločil za duhovniški poklic. Marijaniški vodja prošt Andrej Kalan, ki je bil obenem tudi generalni vikar, je za svojega odličnega gojenca poskrbel, da je jeseni 1922 odšel na slovečo tološko fakulteto v Innsbruck. Tam ga je zajel nov svet, srečal se je s tovariši z vsega sveta in s čisto novimi načini dela. Sholastična filozofija ga je bistrila in naučila jasnega in logičnega sklepanja, ostrega opredeljevanja pojmov. Teološka fakulteta pa mu je odprla globino verskih resnic, mu jih razložila in razločila od različnih zmot, mu odpirala nravno pojmovanje življenja, pravno ureditev Cerkve in njeno tisočletno zgodovino. V druž-

bi svojih tovarišev je spoznal živahno idejno vrvenje v tedanjem zahodnem svetu ne le v poeziji in slovestvu, temveč tudi v cerkvenem in verskem življenju. Teh sedem let znanstvenega študija in življenja med svetovno družbo je močno vplivalo na oblikovanje njegove osebnosti in njegove duhovne usmerjenosti. Težišče njegovega zanimanja je prešlo od lepote na resnico, od pesmi na znanost. Dne 25. julija 1927 je bil v Innsbrucku posvečen v duhovnika, novo mašo pa je pel 31. julija v župnijski cerkvi v Kovorju. Potem je dokončal bogoslovni študij z doktoratom in se poleti 1929 vrnil domov.

Škof Jeglič ga je nastavil najprej v Kranj za kaplana. Tu je učenega doktorja z nimbom slovenskega pesnika in literata sprejel z veseljem zlasti dijaški rod. Z njim je imel opraviti v konviktu, pa tudi v šoli, ko je nekaj časa poučeval na gimnaziji verouk. V cerkvi je osvajal vernike s svojimi mirnimi, stvarnimi in oblikovno lepimi govori, ljubeznivim razumevanjem in resnim vodstvom.

V Kranju je ostal tri leta. Urednik Mohorjeve F. S. Finžgar se je že dolgo oziral po človeku, ki bi mu lahko prepustil skrb za tako pomembno delo. Nadarjenega in pridnega pesnika Pogačnika je poznal že iz Marijanišča, zasledoval je njegov razvoj in zdelo se mu je, da je našel, kar je iskal. Dosegel je pri škofu, da je prišel Pogačnik iz Kranja v Ljubljano,



Župnijska cerkev v Kovorju, rojstnem kraju nadškofa Pogačnika

za kaplana v Trnovo (1932). Tam je bilo spočeto njuno prijateljstvo, ki je trajalo vse do smrti, ko je Pogačnik kot generalni vikar leta 1962 Finžgarja tudi pokopal. Tako se je začel Pogačnik uvajati v uredniško delo. Spet se je srečeval z literaturo, ki ga je trgala od znanstvenega dela, kateremu bi se bil rad posvetil. Tako nam je iz prvih let dela doma ostala s področja teologije njegova razprava *Mistika in etika* (*Bogoslovni vestnik* 1932), kasneje pa 1937 *Avtorske pravice in vest* (prav tam). L. 1937 bi bil moral dobiti na teološki fakulteti docenturo moralnega bogoslovja, kar pa se zaradi nekih sedaj nerazumljivih intrig ni ures-

ničilo. Tudi v letih svojega bogoslovnega študija se je še rad ukvarjal z leposlovjem. O tem pričata poročili o dveh katoliških pesnikih: o Johannu Reinhardu Sorgeju (*Dom in svet* 1926) in švabskem katoliškem pisatelju Petru Dörflerju (*Dom in svet* 1927). V Kranju pa je prevedel nizozemski misterij *Slehernik* (izdal *Ljudski oder* 1932).

Urednik in vodnik

Z letom 1934 je Finžgar prepustil pol mlajšemu Pogačniku uredništvo *Mladike* in knjig *Mohorjeve družbe*. Pod Finžgarjevim uredništvom se je izdajateljsko delo

družbe močno razraslo, pridobil ji je obsežen kader sodelavcev, kakršnega je mogel zbrati le človek s takim imenom in osebnim čutom, kakor je bil on. Zato je bilo spočetka delo za novega urednika trdo in preizkušnja osebne moči zelo resna. Ob prijateljski roki izkušeneega starega urednika je oboje odlično prestal in nadaljeval delo brez pretresov za družbo. Koj prvo leto je v Ljubljani napisal kratek pregled slovenske katoliške dejavnosti v novejšem času za nemški zbornik Katholische Leistung in der Weltliteratur. Ko je naslednje leto družba praznovala 80-letnico, je napisal daljši članek iz zgodovine Mohorjeve družbe (Književni glasnik III-1936 in posebna brošura). V letih urednikovanja je napisal dolgo vrsto podpisanih in nepodpisanih ocen in knjižnih poročil v Mladiko, Književni glasnik, drobnih zapiskov in poročil, kakor je sojeno vsakemu uredniku, ki resno jemlje svoj posel. Ocenjeval je mladim pesnikom njihove prve poskuse in vodil literarno šolo v Mladiki. Svetoval je, kaj naj se prevaja, kaj izdaja, bral in ocenjeval rokopise in opravljal korekture. Mladi urednik je delo dobro in redno opravljal. List Mladika in knjige so izhajale redno ob napovedanem času, kar je velika odlika, pa nikakor lahko dosegljiva pri vseh sodelavcih.

Ko se je leta 1937 Finžgar poslovil od župnije in se upokojen preselil v svojo hišo, ni hotel pustiti svojega naslednika v uredniš-

tvu brez strehe. Prav tedaj je bil veliki karitativni zavod Marijanišče brez ravnatelja. Finžgar, ki je bil sam vpliven karitativni delavec, je menil, da je najprimerneje, če prevzame vodstvo urednik Mohorjeve družbe. Že od prvega začetka so bili v Marijanišču literarno delavni ljudje: dr. Franc Lampe je kot vodja tam ustanovil Dom in svet in so učenci četrtega in petega razreda zlagali pole v zvezke še dolgo po njegovi smrti. Njegov naslednik Andrej Kalan je bil do smrti (1933) predsednik Katoliškega tiskovnega društva, več let urednik Domoljuba, eno leto tudi Doma in sveta (1913), zmeraj pa sredi literarnih delavcev. Tam se je šolal, kasneje tudi urejeval Dom in svet dr. Izidor Cankar. Zato se je Finžgarju zdelo primerno, da se to izročilo, ki je koristno uredniku in dijakom, nadaljuje in prevzame vodstvo urednik največje naše založbe. Zavod sam je obsegal sirotišnico z ljudsko šolo, srednješolski konvikt v posebnem poslopju (1911) in učiteljskihiški dom, ki je nastal po Pogačnikovi zamisli v prvih letih njegovega ravnateljjevanja. Poleg tega je bila v posebni hiši še gospodinjska šola in velika ekonomija. Dr. Pogačnik je pač nehal biti kaplan v Trnovem, pa je dobil v novem zavodu skoro za majhno faro prebivalcev: ljudskošolski otroci, srednješolci, šolske sestre in posli, gospodinjske gojenke — vsem je moral biti tudi duhovni vodja. Ostale so mu še obvezno-



Od 8. julija zvečer do 10. julija popoldne je 34 moških pod vodstvom dr. Alojzija Starca opravilo duhovne vaje v Domu duhovnih vaj Marija Pomočnica v San Miguelu (foto Ivan Makovec)

sti zunaj zavoda: vodstvo dijaške kongregacije, krščanski nauk na učiteljskišči in kasneje še na Trgovski akademiji. Vso to pisanost dela je novi vodja sprejel in ob podpori in pomoči mladih prijateljev in očetovskega pokrovitelja Finžgarja odlično opravljal. Pri vsem tem je v teh letih napisal še dve veroučni knjigi: o verskih resnicah za šesti in o svetovnem nazoru za osmi razred srednjih šol, še danes iskano in cenjeno berilo.

Red in vladarstvo

V januarju 1945 je bil Pogačnik imenovan za stalnega kanonika v Ljubljani z vsemi naslovi, ki so zvezani s to službo. Delo se je spremenilo in razširilo; ni šlo več za urejanje knjig in listov,

treba je bilo delati red pri ljudeh in v življenju vernikov. S prelomom časa je bilo treba vse delati znova, vsakdo je moral biti na voljo za vse nujno potrebno. Treba je bilo pridigati in spovedovati in poučevati krščanski nauk, treba je bilo versko oskrbovati po več župnij in počasi delati red. Pogačnik je vidno posegel v urejanje, ko je leta 1950 prevzel vodstvo bogoslovnega semenišča kot prorektor in ga vodil dve leti. Od pomladi leta 1951 je bil škofov delegat in je tako zmeraj bolj moral pomagati pri vodstvu škofije. Bil je tudi oficial pri cerkvenem sodišču, potem ko je bil že prej branilec vezi. Začel je skrbeti zlasti za sistematično organizacijo verouka po župnijah; ustvaril si je mnogo sodelavcev.

da so naredili enotni učni načrt in postopoma oskrbovali najnujnejše pripomočke. Sam je po katekizmu za nemške škofije pridelil prve razmnožene učbenike. Kot škofov delegat je moral temeljito poznati cerkveno pravo, ker mu je bilo jasno, da je treba novo škofijsko upravo in versko življenje urediti kar se da z obstoječimi cerkvenimi predpisi. V te hletih se je dodobra seznanil s cerkvenim pravom, zato je lahko nekaj časa tudi odlično predaval cerkveno pravo na teološki fakulteti kot honorarni predavatelj.

Že v študijskih letih je kot bogoslovec po zgledih sošolcev iz drugih dežel vzljubil liturgijo. Ko smo leta 1932 dobili slovenski obrednik, je bilo razumljivo, da je treba ljudem približevati obrede v slovenskem jeziku; zato je prevedel besedilo in razložil obrede velikega tedna in praznika sv. Rešnjega telesa (oboje je izdala Mohorjeva v dveh ločenih knjigah l. 1934). V njih so lepi zlasti prevodi cerkvenih himen, ki se še danes pojo. Leta 1937 je pri Mohorjevi izdal Družinski molitvenik, ki mu ga je odlično opremil mojster Plečnik. O tem molitveniku je Plečnik dejal, da je zanj najboljši molitvenik. Po vojni ga je v ponatisu še enkrat izdala Mohorjeva (1946). Zato je razumljivo, da je z veseljem in zanimanjem prijel za delo, ko se je z bližajočim se koncilom spet začela poudarjati liturgična preno-

va v Cerkvi. Vodil je to delo v domači škofiji ter zastopal škofijo v medškofijskem odboru (ILO) in uredništvu lista Služba božja.

Ko je v decembru 1959 apostolski administrator škof Anton Vovk postal redni ljubljanski škof, je takoj imenoval dr. Pogačnika za svojega generalnega vikarja. Jeseni 1962 pa si ga je obolevi nadškof zaželel tudi za svojega pomožnega škofa. Rim mu je ustregel in 28. februarja 1963 imenoval Pogačnika za naslovnega škofa irenopolskega v Izavriji in hkrati za ljubljanskega pomožnega škofa. Tedanji zagrebški nadškof Šeper ga je ob sodelovanju mariborskega škofa Držičnika in senjskoreškega škofa dr. Burića na cvetno nedeljo, 7. aprila, posvetil v škofa. Ko je točno tri mesece za tem nadškof Vovk dne 7. julija umrl, je ljubljanski stolni kapitelj Pogačnika izvolil za kapitularnega vikarja dne 11. julija. Že naslednji dan pa je prišla iz Rima brzojavka, s katero je bil ta imenovan za apostolskega administratorja nadškofije. Dne 2. marca 1964 pa ga je papež Pavel VI. imenoval za rednega ljubljanskega nadškofa. Umješčen je bil na belo nedeljo, 5. aprila, v ljubljanski stolnici.

Nadškof

Tako je našega nadškofa ob umestitvi opisal njegov dober poznavalec rajni stolni dekan prof.

Jakob Šolar za škofijsko okrožnico. Ob koncu tega opisa je še dodal: Lepota, resnica in red so oblikovali njegovo življenje, od tod njegova pesem, znanost, urejevanje in nazadnje vladarstvo. Vse pa poganja iz iste nežne ljubezni, ki jo oznanja njegovo škofovsko geslo: „Glej, tvoj Sin!“ Svoje vladarstvo nastopa novi nadškof v velikem času. Ko je lansko leto skoraj tri mesece sodeloval na drugem zasedanju 2. vatikanskega koncila, je neposredno doživljal veličino Cerkve, ki se je odprla svetu s tako ljubeznijo in dostojanstvom, kakor še nikoli v zgodovini. Začutil je, kako veliko je njeno poslanstvo v sodobnem svetu, kako velikanske, pa tudi težke in odgovorne so naloge njenih vodnikov širom sveta. Prav ko je zasedel prestol ljubljanske nadškofije, so se začele izvajati prve liturgične novosti, sadovi koncila. Iz koncila je izšel novi nadškof in koncil je po njem zaživel med nami...

Nadškof Pogačnik je kot najožji sodelavec nadškofa Vovka ljubljansko nadškofijo že dobro poznal. Leta 1962 je bil že izredni birmovalec in je spremljal obolelega nadškofa na birmah, kjer je opravljal vizitacijo, pridigo in v večjih župnijah tudi pomagal birmovati. Kakor je prej sodeloval z nadškofom Vovkom pri obnovi škofije, tako je sedaj to delo nadaljeval še z večjo zagnanostjo. Vedno si je želel, da bi njegova škofija bila v vsem urejena

in da bi vsi duhovniki vestno opravljali svoje službe. Zvezo z duhovniki je poleg osebnih stikov držal še posebej po urejenih okrožnicah, ki jim je dajal vedno popolnejšo obliko in jim po letih pridružil še Pastoralno prilo-go.

Ko se je jeseni leta 1965 vrnil z zadnjega zasedanja 2. vatikanskega koncila, je bila njegova prva skrb, da so se hitro prevedli in izdali vsi koncilski dokumenti. Hvala Bogu, se je prav v nekako tistem času odprla večja možnost tiskanja, zato je bilo mogoče natisniti ne samo koncilske dokumente, ampak še mnogo drugega, posebno vse rimske dokumente in zlasti prevode vseh liturgičnih knjig, ki so dosegle svoj vrhunec s Slovenskim misalom in Molitvenim bogoslužjem. Istočasno je poskrbel, da so slovenski škofje prevzeli nekdanjo primorsko Družino in ji dali sedanjo obliko. Število njenih naročnikov se je tista leta dvignilo na 130.000 izvodov. Veliko si je prizadeval za ustanovitev pastoralne revije Cerkve v sedanjem svetu, ki sedaj izhaja že enajsto leto. Dal je pobudo tudi za izhajanje Cerkvenega glasbenika, ki je začel izhajati pred letom.

Po koncilu se je začela večja dejavnost različnih svetov. Poskrbel je, da so nastali poleg katehetskega in liturgičnega sveta, ki sta že obstajala, še duhovniški, pastoralni, glasbeni, pastoralno-sociološki in umetnostni svet. Ni

pozabil misijonov in ne ekumenizma.

Nove župnije in cerkve

Ljubljanska škofija je po zadnji vojni narasla za tretjino in šteje že 780.000 prebivalcev. Zato so se vedno znova pojavljali novi pastoralni problemi. Prebivalstvo se je selilo iz hribovskih župnij v večja mesta in industrijske kraje. Tako je bilo treba misliti na ustanavljanje novih župnij. Pogačnik je ustanovil kar 18 novih župnij po naslednjem vrstnem redu: leta 1964 Ljubljana-Sveti Križ in Grosuplje, l. 1965 Kranj-Primskovo in Izlake, l. 1966 Ljubljana-Sveta Trojica, l. 1967 Novo mesto-Sv. Lenart, l. 1968 Davča in Kisovec, l. 1969 Radomlje, l. 1970 Kokrica in Veliki Gaber, l. 1971 Trčiči, Bistrica, l. 1974 Trzin, l. 1975 Škofja Loka-Suha, Jarše in Ljubljana-Kašelj/Zalog, l. 1976 Ljubljana-Stožice in Škofljica.

Ker je bilo med vojno porušenih več župnijskih cerkva, so bile namesto njih pozidane naslednje župnijske cerkve: Dražgoše, Hinje, Koprivnik pri Kočevju, Poljane nad Škofo Loko ter zasilni kapeli v Ajdovcu in Dragatušu. Zaradi pastoralnih potreb pa so nastale nove cerkve na Grosupljem, v Ljubljani-Koseze, na Kokrici, v Retečah in župnijska kapela v Tržiču-Bistrici. Na novo sta bili pozidani podružnici Vinagorica pri Trebnjem in Zvirče

pri Hinjah. Veliko cerkva je bilo zunaj in znotraj obnovljenih. Zelo je priporočal koncilsko ureditev prezbiterijev in sta s pomožnim škofom zadnja leta že posvetila nad 80 novih daritvenih oltarjev.

Vojna vihra je uničila tudi veliko župnišč, nekaj pa je bilo nacionaliziranih. Zato je mogel nadškof Pogačnik blagosloviti kar prek 20 novih župnišč.

Skrb za semenišča

Velika skrb za novega nadškofa je predstavljala vzgoja novih duhovnikov. Že pod nadškofom Vovkom je skrbel za mala semenišča. Tako se je še naprej trudil, da so gojenci iz naše nadškofije še nadalje hodili študirat v pazinsko malo semenišče in nato tudi v vipavsko. Leta 1966 pa je nastalo malo semenišče pri Sv. Petru v Ljubljani, odkoder gojenci obiskujejo državno gimnazijo. Za časa njegovega škofovanja smo dosegli najvišje število bogoslovcev za ljubljansko nadškofijo in sicer 132 v letu 1971. Žal, sedaj ne moremo več vzdržati pri tej visoki številki. Nadškof pa je lahko vesel, da je v 14 letih svojega škofovstva posvetil kar 251 novih duhovnikov. Seveda bi bil še bolj vesel, če bi bili vsi ostali zvesti svojim obljubam. Zaradi tako velikega števila bogoslovcev je bilo nenehno treba iskati novih prostorov in jih preurejati, tako se je bogo-

slovno semenišče raztegnilo tudi na del stolnega župnišča. Velika stiska je bila tudi na stari teološki fakulteti. Po dolgih prizadevanjih je nadškofu uspelo, da je mogel za dan svoje 70-letnice dobiti najlepše darilo — moderno urejen prizidek teološke fakultete, ki je naš ponos. — Tudi ne smemo pozabiti, da je veliko prizadevanja vložil z drugimi slovenskimi škofi v to, da smo v Rimu dobili papeški Slovenski zavod (Slovenik), kamor lahko škof pošilja dopolnjevati teološke študije svoje mlade duhovnike.

Posebno skrb posveča nadškof obisku župnij tako ob rednih vizitacijah kakor tudi ob drugih priložnostih. Doslej je obiskal prav vse župnije (298) v škofiji, nekatere že večkrat. Opravil je že 390 kanoničnih vizitacij in birmal okoli 75.000 kandidatov za birmo. Na birmah rad spoveduje in se pogovarja z različnimi zastopniki v župniji.

Njegova srčna zadeva je tudi nenehna misel na vseslovensko sinodo, ki se zaradi naših razmer razvija v pokoncilsko prenovo. Prvi učinki tega prizadevanja so se v javnosti že pokazali v besedilih za razpravo in razmišljanje. Upanje je, da bo delo lepo napredovalo.

Veliko nadškofovo delo je tudi skrb za socialno zavarovanje njegovih duhovnikov, ki so od leta 1971 vsi zdravstveno, od l. 1973 pa tudi vsi pokojninsko in invalidsko zavarovani. Pri škofiji je tre-

nutno zavarovanih 361 škofijskih in redovnih duhovnikov. Za bolne in ostarele duhovnike je škofija uredila sicer skromen, a lep dom v Kamniku. Trenutno je v njem pet duhovnikov.

Delo prek škofijskih meja

Dne 22. novembra 1968 je papež Pavel VI. s posebno bulo ustanovil za Slovenijo posebno cerkveno pokrajino, imenovano ljubljansko. Nadškof Pogačnik je bil istočasno imenovan za prvega metropolita te pokrajine. Čeprav je že prej vodil seje slovenskih škofov in skupaj z njimi dosegel, da so Slovenci dobili posebno slovensko škofovsko liturgično komisijo, ločeno od Hrvatov, je sedaj po novi službi metropolita še bolj poklican za koordinacijo vsega pastoralnega dela v slovenskem prostoru.

Pomembno je Pogačnikovo delo tudi v celotnem jugoslovanskem prostoru. L. 1968 je bil predsednik jugoslovanske škofovske konference (JŠK) zagrebški nadškof kardinal Franjo Šeper imenovan za prefekta kongregacije za nauk vere. Ker je bil nadškof Pogačnik prvi podpredsednik ŠKJ, je nanj prešla dolžnost vodstva konferenc do novih volitev v jeseni leta 1970. V svojstvu poslevoedečega podpredsednika je tako dve leti in pol vodil konference v splošno zadovoljstvo vseh. Tu se je posebej izkazal njegov izvrsten pisarniški slog in je z ve-

liko natančnostjo in spretnostjo reševal vse tekoče zadeve. Takrat je tudi obiskal srbskega patriarha Germana in tako prvi navezal stike s pravoslavno Cerkvijo in jugoslovanskim episkopatom. Uvedel je tudi tiskovne konference po vsakem zasedanju konference.

Tri leta je tudi vestno in spretno vodil komisijo za verski nauk pri JŠK.

Takrat je njegovo delovanje seglo tudi izven meja. Že leta 1969 se je udeležil simpozija evropskih škofov v Churu in nato še simpozija leta 1975 v Rimu. Ko je bil leta 1971 ustanovljen Svet evropskih škofovskih konferenc (CCEE), je bil v odbor takoj izvoljen tudi nadškof Pogačnik. Poverili so mu tudi odgovorno nalogo, da je sestavil prve statute tega sveta. V tem odboru je še danes, medtem ko je prelat dr. Al. Šuštar tajnik tega sveta. Nadškof Pogačnik že vrsto let tudi zastopa JŠK na zasedanjih av-

strijske škofovske konference.

Leta 1937 je bil nadškof Pogačnik imenovan za člana papeške kongregacije za škofo, že prej pa je postal član papeške Marijanske akademije v Rimu.

V tem času je nadškof tudi veliko potoval, predvsem na romanja in na obiske k našim izseljencem. Leta 1963 je bil s koncilskimi škofi v Sveti deželi, dvakrat je bil v Lurdu, enkrat v Fatimi, večkrat je vodil romanja v Rim (v letu vere, svetem letu in ob otvoriti in blagoslovitvi Slovenika). Naše izseljence je obiskal v Angliji, v ZDA, v Kanadi in večkrat v Franciji. V Ameriki je obiskal posebej Baragove kraje in spodbudil marquetteškega škofa Noa, da je začel Baragov škofijski postopek beatifikacije. Sam je doma začel tudi postopek za beatifikacijo škofa dr. Janeza Gnidovca.

Dr. Stanislav Lenič,
ljubljski pomožni škof

LJUBLJANSKEMU NADŠKOFU IN METROPOLITU SLOVENSKE CERKVE NE POKRAJINE DR. JOŽEFU POGAČNIKU ČESTITAMO OB NJEGOVEM ZLATOMAŠNIŠKEM JUBILEJU IN NJEGOVI ŽIVLJENJSKI PETINSEDEMDESETNICI TUDI SLOVENCIM V ARGENTINI. CENIMO NJEGOVO DOLGOLETNO SLUŽBO CERKVI IN SLOVENSKEMU NARODU V TAKO KOČLJIVIH LETIH IN MU ŽELIMO BOŽJEGA BLAGOSLOVA IN MARIJINEGA VARSTVA TUDI V JESEN-SKIH LETIH NJEGOVEGA ŽIVLJENJA.

Velicina in odlike Matere božje

PASTIRSKO PISMO LJUBLJANSKEGA NADŠKOFA ZA LETO 1977

70-letnica kronanja Marije Pomagaj na Brezjah

Na angelsko nedeljo, 1. septembra, pred sedemdesetimi leti, je škof Jeglič slovesno kronal milostno podobo Matere božje na Brezjah. Bila je velika slovesnost. Jeglič sam jo je popisal v svojem dnevniku. Ko je pritrdil zlato krono na Marijino glavo, je govoril: „Kakor te naše roke kronajo na zemlji, tako naj nas Jezus Kristus, tvoj Sin, po tebi s slavo in častjo krona v nebesih.“ Potem se je med pritrkavanjem zvonov in pokanjem topičev po polju razvila mogočna procesija, med katero je pevski zbor pel novo pesem: „O angeli božji, hitite in zlato ji krono nesite, krono Mariji Devici, svoji nebeški kraljici.“ Te veličastne sedemdesetletnice se bomo letos spominjali. O da bi tudi mi danes Marijo tako častili, kakor so jo takrat naši predniki!

Verska obnova in Marijino češčenje

V pridigah mnogo slišite o prenovi verskega življenja; prenovi, ki jo pripravljamo. V naši domovini hočemo izvesti koncil in za-

to zlasti obnoviti prejemanje zakramentov, ki so srčika verskega življenja. Zgodovina krščanstva nas pa uči, da nobene prenove ni brez globokega češčenja Matere božje. Zato moramo, če si prizadevamo za prenovo, skrbeti tudi za bolj prisrčno češčenje svoje nebeške Matere.

Nekatoliški kristjani nam radi očitajo, da katoličani Marijo pre-



več častimo. Neki bogoslovni pisatelj takole odgovarja, ko piše o Mariji: „Ne preveč, temveč veliko premalo v katoliški Cerkvi častimo Marijo, zato ker jo premalo poznamo.“ Zato posvetimo to pastirsko pismo razmišljanju o veličini božje Matere, da jo bomo tem vneteje častili in tako pripravljali našo duhovno prenovo.

Zakaj častimo Marijo

Dva temeljna razloga sta, zakaj moramo Mater božjega Sina posebej častiti. Prvič zato, ker je božja mati, drugič zato, ker je pri našem odrešenju sodelovala.

Največja Marijina odlika, zaradi katere so ji bile podeljene mnoge druge prednosti, je ta, da je bila po večnem božjem sklepu izbrana za božjo mater. Ko ji je nadangel Gabrijel oznanil Jezusovo rojstvo, ji je rekel: „Sveto, ki bo rojeno, bo Sin božji.“ S temi besedami je Mariji napovedal, da bo mati božjega Sina, torej božja mati. Elizabeta, napolnjena s Svetim Duhom, jo je pozdravila: „Odkod meni to, da pride k meni mati mojega Gospoda? — to je v hebrejskem jeziku: mati mojega Boga.

Marija je dala Jezusu človeško naravo, ki je bila od prvega trenutka spočetja združena z drugo božjo osebo. Zato je Marija rodila božjo osebo, Sina božjega.

Ko so na cerkvenem zboru v Efezu leta 431 koncilski očetje slovesno razglasili resnico, da je Marija v resnici božja mati, jih je

ljudstvo od veselja spremilo domov z gorečimi plamenicami in vse mesto je bilo tisti večer razsvetljeno.

Božje materinstvo je najvišja Marijina odlika. Po njej je Marija povzdignjena nad vse stvari, celo nad vse zборе angelov, in postavljena, rekli bi, v družinski odnos s presveto Trojico. Tistega, ki mu je nebeški Oče govoril: „Moj Sin si ti, danes sem te rodil“, tudi Marija imenuje svojega sina.

Marijo imenujemo tudi tempelj Svetega Duha. Sveti Duh je pod Marijinim srcem upodobil božjega Sina in Marijo ozaljšal z mnogimi prednostmi, da je postala vredna božja mati. Zato jo častimo bolj kot angele in svetnike.

Drugič častimo Jezusovo mater zato, ker je dejavno sodelovala pri našem odrešenju. Dala je telo božjemu Jagnjetu, ki nas je s svojo smrtjo na križu odrešilo. Na veliki petek, ko so razen sv. Janeza vsi apostoli zbežali, je stala pod križem, se v duhu združila z Jezusovo daritvijo in svojega edinca darovala v spravo nebeškemu Očetu. Pod križem je postala mati bolečin, tu je njeno dušo prebodel meč, kakor ji je pri darovanju v templju napovedal starček Simeon.

Papež Pij XII. je v svoji okrožnici o Kristusovem skrivnostnem telesu to takole povedal: „Marija je bila s svojim sinom Jezusom vedno najtesneje povezana. Na



Škof Anton B. Jeglič je pred 70 leti kronal podobo Marije Pomagaj. Letos je 40-letnica njegove smrti

Golgoti ga je kot nova Eva za vse Adamove otroke, omadeževane z grehom, darovala nebeškemu Očetu.“ Zato isti papež in za njim koncil Marijo imenuje Odrešeni-kovo družico.

Delivka vseh milosti

Ker je Marija pri našem odrešenju sodelovala s svojim sinom Jezusom po njegovi volji, zato je zdaj v nebesih delivka vseh milo-

sti. To se pravi, da noben človek ne dobi nobene milosti brez Marijinega posredovanja. Edini srednik pri Očetu je Kristus, Marija pa je srednica pri Kristusu. Posreduje nam ne samo milosti, za katere prosimo, temveč tudi tiste, za katere njo izrecno ne prosimo. Ker nam je s Kristusom pod križem vse milosti zaslužila, je božja volja, da pri njih razdeljevanju vedno sodeluje.

Tako uči papež Leon XIII., ki pravi: „Iz velikega zaklada milosti se nam nič ne podeli razen po Mariji, ker Bog tako hoče. Bog je hotel, da imamo vse po Mariji.“ Sv. Efrem nagovarja Marijo takole: „O moja gospodarica, razdeljevalka vseh dobrin, za Tolažnikom druga tolažnica in za Srednikom druga srednica vsega sveta, pokaži, da vse moreš in da ti je častimo. Sama je to preroško nazemji.“ Podobno govori carigraski patriarh sv. German: „Nihče ne doseže zveličanja razen po tebi, o najsvetejša. Nikomur se ne podeli dar milosti razen po tebi.“ Nežni častilec božje matere sv. Bernard, imenovan zadnji izmed cerkvenih očetov, pa je v svoji božični pridigi rekel: „Taka je božja volja, ki je hotela, da imamo vse po Mariji.“ Zato že cerkveni očetje Marijo upravičeno imenujejo prosečo vsemogočnost.

Zaradi teh Marijinih odlik jo častimo. Sama je to preroško napovedala v svojem spevu Magnificat: „Odslej me bodo blagrovale vsi rodovi.“ Prva častilka bo-

žje matere je bila Elizabeta, ki je rekla: „Blagoslovljena si med ženami in blagoslovljen je sad tvojeja telesa.“

V katoliški Cerkvi nimamo svetnika, ki bi ne bil poseben častilec božje matere. Kjer cvete pobožnost do Marije, cvete tudi nrvnost in versko življenje, kar potrjuje zgodovina. Sv. Bonaventura je rekel: „Nihče ne more priti v nebesa, razen če vstopi po Mariji, ki je nebeška vrata.“ Sv. Leonard Portomavriški pa pravi: „Nemogoče je, da se zveliča, kdor Marije ne časti.“ Zato celo cerkveni zakonik naroča: „Predvsem naj bi vsi verniki iz otroško vdanostjo častili preblaženo Devico Marijo.“

Pobožnosti k Mariji

Med Marijinimi pobožnostmi papež Pavel VI. v svojem pismu o Marijinem češčenju posebej priporoča angelovo češčenje in rožni venec, ki ima, kakor pravi papež, evangeljski značaj. Na koncu piše, koliko dušnopastirsko vrednost ima Marijino češčenje za prenovo krščanskega življenja. Ko se pri nas prizadevamo za to prenovo, mora biti nekaj naravnega in samo po sebi umevnega, da začnemo z otroškim češčenjem svoje nebeške Matere.

VZVIŠENE ODLIKE

MATERE BOŽJE

Koncil pravi o Materi božji: „Sveti zbor opominja vse sinove

Cerkve, naj češčenje blažene Device velikodušno pospešujejo; navade in pobožnosti do nje, ki jih je v teku stoletij priporočilo učiteljstvo Cerkve, naj visoko cenijo. Verniki naj pomnijo, da izvirna prava pobožnost iz prave vere, katera vodi k prizadevanju za življenje po veri in k priznavanju vzvišenosti božje Porodnice ter nas vzpodbuja k otroški ljubezni do naše matere Marije in k posnemanju njenih kreposti.“

Ker je Marija najsvetejša božja mati in sodelavka s Kristusom pri našem odrešenju, zato ji izkazujemo posebno češčenje. Da pa je postala vredna mati božjega Sina, jo je Sveti Duh okrasil še z mnogimi drugimi prednostmi. Razmislimo kratko o teh čudovitih Marijinih odlikah, da jo bomo še bolj občudovali in častili.

Brez madeža izvirnega greha

Marija je bila najprej brez madeža izvirnega greha spočeta. Ko jo je njena mati Ana spočela, je Bog v prvem hipu bivanja združil s spočetim Marijinim telesom z milostjo posvečene duše. Duše vseh drugih ljudi pa ustvari Bog brez posvečujoče milosti, in to zaradi Adamovega greha. Zato se vsi ljudje razen božje matere rodijo z izvirnim grehom, to je: brez posvečujoče milosti. Izvirni greh izbriše krst.

Ko bi bila Marijina duša, četudi le za kratek hip, ustvarjena brez milosti, bi ne bila vedno s

hudobnim duhom v sovraštvo, temveč celo pod njegovo oblastjo. Ko pa je Bog v raju napovedal Odrešenika, je rekel: „Sovraštvo — to je: večno nasprotje — bom naredil med teboj (hudobnim duhom) in ženo in med tvojim zarodom in njenim zarodom.“

Tako je Bog že v raju napovedal, da bo Marija, ki bo s svojim sinom Jezusom satanu glavo strla, brez madeža izvirnega greha spočeta. Prvi Adam in prva Eva sta bila ustvarjena v posvečujoči milosti, to se je spodobilo tudi za novega Adama Kristusa in novo Evo Marijo.

Brez osebne greha

Marija je bila dalje tudi brez najmanjšega osebne greha in brez grešne poželjivosti. Osebni greh je vedno krivda in z njim postane človek prijatelj hudobnega duha in Bogu obrne hrbet. Marija pa je bila po božji napovedi v raju v velikem sovraštvo ali nasprotju s hudobnim duhom, zato ni mogla imeti osebne greha, tudi ni imela njegovih posledic, grešnega poželenja. Marija nikoli ni imela skušnjave napa, čeprav je bila visoko povišana, ali skušnjave nevoščljivosti ali mržnje do sočloveka, seveda pa tudi ne skušnjave mesa ali kate kole čutne neurejenosti.

Polna milosti

Marija je bila polna milosti, kakor jo je že nadangel Gabrijel

pozdravil. Že v prvem trenutku svojega bivanja je imela toliko mero posvečujoče milosti, kakor se je spodobilo za božjo mater.

V milosti je Marija vse življenje tudi rasla, saj je dolga desetletja živela skupaj s svojim sinom Jezusom, ki je počelo milosti. Milost ji je bila pomnožena zlasti ob Kristusovem spočetju. Marija se je odlikovala v vseh krepostih, upanju in ljubezni, v razumnosti, pravičnosti, srčnosti in zmernosti bolj kot vsi svetniki. Prekašala je vse ljudi človeške zgodovine.

Vedno devica

Božja mati je vedno devica, devica prej in slej, kakor jo slavimo v bogoslužju. To je napovedal že Izaija v veliki prerokbi: „Glej, devica bo spočela in rodila sina in njegovo ime bo Emanuel — Bog z nami.“ Tako molimo v veroizpovedih, tako učijo slovesno cerkveni zbori.

Ob angelovem oznanjenju je Marija rekla angelu, da se raje odreče časti božje matere kakor bi se odrekla svojemu devištvu. V Betlehemu se je Kristus rodil iz nedotaknjene device Marije tako, kakor je ob ob vstajenju prišel iz zaprtega groba. Dostojanstvo božjega materinstva je zahtevalo, da je Marija ostala devica tudi po Jezusovem rojstvu.

Naša duhovna mati

Mati zgodovinskega Kristusa je tudi mati njegovega skrivnostnega

telesa. Po nauku Cerkve je sv. Janez pod križem zastopal vse človeštvo. Ko je umirajoči Kristus rekel svoji materi: „Žena, glej, tvoj sin!“ in Janezu: „Glej, tvoja mati!“, je izročil v Marijino materinsko varstvo vse človeštvo.

Marija nam je z Jezusom pod križem pridobila vse milosti, nas je torej duhovno rodila in postala naša duhovna mati. V nebesih materinsko skrbi za nas in nam razdeljuje vse milosti — izvršuje svojo materinsko vlogo. Kot duhovna mati Kristusovega skrivnostnega telesa je Marija tudi mati Cerkve. Tako jo je imenoval tudi papež Pavel VI. na drugem vatikanskem vesoljnem cerkvenem zboru.

V nebesa vzeta

Končno je bila Marija z dušo in telesom vzeta v nebesa. Umrla je, kakor je umrl njen sin Kristus, a ta ni smel dopustiti, da bi telo, iz katerega si je vzel človeško naravo, strohnelo v grobu.

Kristus je smrt premagal s svojim vstajenjem in vnebohodom. Primerno je bilo, da je bila tudi Marija s telesom vzeta v nebesa.

To versko resnico je 1. novembra 1950 za sklep svetega leta Pij XII. slovesno razglasil „za povečanje slave vzvišene božje Matere.“

V nebeški slavi je Marija kraljica nebes in zemlje, kraljica vsega vesoljstva. Tako uče papeži in cerkveni pisatelji ter očetje. Ko so leta 1946 kronali kip Matere božje v Fatimi, je Pij XII. po radiu govoril: „Jezus je Kralj po svoji naravi in po svojem zaslužanju. Po njem in z njim je Marija, njemu podrejena, kraljica po milosti, po svojem zaslužanju in edinstveni božji izvolitvi. Njeno kraljestvo je tako široko kakor kraljestvo njenega sina Jezusa, njenemu gospostvu ni nič izvze-to.“

Papež Leon XIII. pa je zapisal: „V zgodovini so bili in so časi ter dežele, kjer je zaradi brezbriznosti vera silno oslabela ali kjer so žalostne zmote spravile vero celo v nevarnost. Tedaj se je velika Devica vedno izkazala milostna. Obudila je svetnike, ki so s svojo svetostjo in polni apostolskega duha vernike navdušili, da so se vrnili k pobožnemu krščanskemu življenju.“ Gotovo obuja tudi danes take svete duše.

Materin jezik je dediščina, s pomočjo katere spoznavamo sebe in svet. Človek normalnega razuma bi ne pozabil materinega jezika, da živi sto let med tujci. Materin jezik, dasi ga nisem uporabljal mnoga desetletja, je za mene nekaj zelo lepega. Ne samo po zvoku, temveč nekaj duševno lepega. Za mene je materin jezik bogastvo, iz katerega sem in še zmeraj črpam neke vrste moč v življenju. Kot psiholog to razumem, toda raztolmačiti taka čustva se ne dá s par stavki. Ali vsak, kj v resnici ljubi in spoštuje besedo svojih staršev, me gotovo razume. Vsak materin jezik zveni milo človeku, ki ga govori. (Dr. Andrej Kobal)

Marijino prikazovanje v Fatimi

Načelnikovo zoprvanje in junaška stanovitnost, s katero so otroci vse prenašali in vztrajali pri svojem, sta pridobila daleč naokoli vse ljudstvo za pastirčke. Tudi neverni Tomaži so se spreobračali in pripuščali, da je na stvari nekaj prekonaravnega. Vedno ostreje pa so obsojali žalostno smešna načelnikova prizadevanja in jalove grožnje. Saj če je vse le otroška izmišljotina, se bo sama od sebe unesla; če pa je božje delo, ga noben človek ne ustavi.

Marijin stadion

Kakor v odgovor na vse nasprotovanje je prihitela 13. septembra v Fátimo presenetljivo velika množica ljudi. Cenili so jo na 15 do 20 tisoč ljudi. Vsa množica se je zlivala v Irijsko globel. Resnost in globoka vera jim je žarela v očeh. To je bilo prvo veliko vsenarodno romanje portugalskega naroda k fatimski Mariji. Nobenega vabljenja, nobenega nago-varjanja. Pripeljalo jih je srce, vodila jih je otroška ljubezen in zaupanje do nebeške Matere. V Fátimo so šli iz pobožnosti, ne več iz radovednosti. Prvič je prišlo tja tudi nekaj duhovnikov.

Množica je z vsako minuto naraščala. Možje so stopali v glo-

bel gologlavi. Skoro vse je klečalo in molilo.

Komaj nekaj minut pred poldnem so se otroci s starši prerinili do hrastiča. Povsod so jih ustavljali in jim naročali svoje zadeve in potrebe.

Na Lucijino znamenje se je vsa množica vrgla na kolena in glasno klicala k Mariji. Kar so navzoči občutili v naslednjih desetih minutah, je težko opisati.

Žareča svetlobna krogla

Nobenega oblačka na nebu. Točno opoldne pa sonce kot že drugič zgubi na žarkosti, „da so se videle luna in zvezde“, in zlatorumenkasti sij oblije vso okolico. Lucija naenkrat obstane sredi molitve in zakliče: „Glejte jo! Jo že vidim!...“

Istočasno se dvigne na tisoče rok, ki kažejo na nebo: Glejte! Glejte tam! Ne vidiš? Da, vidim! O, krasno!

„V svoje veliko presenečenje,“ pripoveduje duhovnik očividec, poznejši generalni vikar irijske škofije Joao Quaresma, „zagledam razločno svetlo žarečo kroglo, ki se počasi in veličastno bliža od zahoda.“ Luč je bila zelo bleščeča, pa vendar prijetna za oči. Kakor so jo premnogi videli pri- ti, tako so jo po kakšnih desetih

minutah spet videli izginjati počasi proti vzhodu. Vsi so se čutili nepopisno srečne, čeprav nekateri niso zapazili nič izrednega ali manj kot drugi.

Pa še drugi znaki so spremljali prikazen. Običajni beli oblaček, viden na večjo razdaljo, je obdal hrastič in otroke. Izpod zlató se svetlikajočega neba pa so padale drobne bele rože kot snežni kosmiči in nekaj metrov nad zemljo zginjali v nič. Ta pojav se je ponovil še večkrat pozneje ob velikih romanjih in ga spričujejo zelo ugledne osebnosti, med njimi tudi lerijski škof sam.

Rožni venec za konec vojne!

Medtem se je Lucija kakor zamaknila. Navzoči so čutili, da se otrok pogovarja z nevidnim nadzemeljskim bitjem.

Dobra Gospa po svojih treh izvoljencih spet naroča, naj ljudstvo vztraja v molitvi rožnega venca, ako hočejo doseči konec vojne. Obljublja, da bodo oktobra videli Jožefa in Dete Jezusa. Naj zagotovo spet pridejo sem 13. naslednjega meseca.

Takrat jih je Marija posvarila, naj bodo zmerni v premagovanju: „Gospod je zelo vesel vaših premagovanj, vendar ni treba, da bi spali z vrvjo (okoli pasu). Nosite jo samo podnevi!“

Lucija jo prosi za zdravje za nekatere bolnike. Marija ji odgovori, da bo nekatere ozdravila, druge pa ne, ker se nanje Gospod ne more zanesti; najbrž še niso zaslužili ali pa je zanje bila bolezen koristnejša kot pa ozdravljenje.

„Ljudje bi radi postavili tu kapelo,“ pravi nato Lucija. Nebeška Gospa je zadovoljna. Lucija potem ponovno prosi za čudež, češ da ja imajo za lažnivko. Gospa ji nato znova obljubi, kar je obljubila za prihodnji mesec.

„Glejte jo! Odhaja!“ spet zakliče Lucija.

Ljudstvo skrivnostne Obiskovalke ni slišalo, a vsi so bili prepričani o njeni navzočnosti. Zareča svetlobna krogla se je spet dvignila iznad hrastiča in počasi zginjala proti vzhodni strani. Sonce je spet zasijalo v svoji naravni svetlobi.

Presrečne pastirčke so starši komaj rešili iz oblegajoče množice. Tudi Lucijina mati je bila to pot globoko ganjena. Nebesni in svetlobni čudeži so jo zaenkrat prepričali.

Pa tudi ljudstvo se je razšlo uverjeno, da se Marija res prikazuje in pogovarja s svojimi malimi izvoljenci in do hoče iz Fátime napraviti spet novo žarišče svoje ljubezni in usmiljenja.

Srečko Zamjen

Beseda materina! O, kolika blagodat človeku od Boga!... Toplota, lepota in dobrota materine besede šumi do groba v ušesu in se ne razgubi. (Dr. Ivan Pregelj)

V GORICAH

POMLAD

Toplo je dahnilo čez gorice,
vse je kar čez noč vzdrhtelo,
sladek nemir nam je vrnil ptice:
pomlad je, vse bo spet pelo.

Trsi se pomenkujejo šepetaje,
sonce rosi jih s samim zlatom,
zemlja sveže sokove jim daje,
vsem enako, kakor bratom.

Jutri se cvetje dišeče razsuje,
vsi trsi bodo šopki dišeči,
upanje sladko v goricah kraljuje,
vse vriska in poje o sreči!

POLETJE

Grozdeki drobni s trsja visijo,
skrito se muzajo z nežnih mladik.
Jagode z dneva se v dan debelijo,
v vrstah podolgem in v vrstah nav-
pik.

Sonce se vozi v ognjeni kočiji,
v grozdje nataka zemlje moči.
Gorice napihnjene so v bogatiji,
polahko v njih žilicah sreča zori.

V toplih nočeh rodijo se črički,
v šole bežijo tenorji in bas,
plašljivo odmevajo glaski po grički,
prezgodaj je še, ni še njih čas!

JESEN

V sladki omami gorice zorijo,
teža sonca pritiska jih k tlom,
v zrelosti časa pobočja gorijo,
plodnosti dih se naliva v vsak dom.

Grozdnom ožarjena lica drhtijo,
v strahu strmijo v črno nebo:
iz kočic in koč se ognji kadijo:
v varstvo pred točo, Bog, stegni roko!

Zvečer pa te pesem čričkov zaziblje,
odmevi klopotcev čez vrhe hitijo,
vetrček nočni trsje razgiblje,
ko zvezde v jutru pred soncem bledi-
jo.

ZIMA

V tihoto je bela zima zemljo odela,
toplo pod njo je trudnim goricam,
trsju in drevju krasoto je vzela,
k molku ukazala drobnim je pticam.

Na mizi je kruh in se ti ponuja,
v slatinšku zraven se vino iskri:
natočena kupica sanje ti vzbuja
na dolge in lepe zimske noči.

Siv dim se iz kočic truden vali,
na ognjišču v toploto štor izgoreva;
zbrana družina ob peči sedi —
prijetno jim je: zdaj pesmi prepe-
va...

Naš slovenski jezik je božji dar, nam Slovencem izročen, ne zato,
da bi ga zanemarjali ali po nemarščini celo izgubili.

Skrbno smo ga dolžni hraniti, olupšati in svojim mlajšim zapustiti.
(A. M. Slomšek)

Janez Evangelist Krek - duhovnik in politik

Ko letos ob 60-letnici smrti govorimo o Kreku in njegovem delu, bo marsikomu kaj od tega težko umljivo. Smo namreč prostorno in časovno toliko oddaljeni od vsega tistega, da nam utegnemo delati težave nekatera dejstva, ki so nam bila nekoč povsem naravna.

Tako bi danes utegnili koga motiti, da je Krek toliko delal na gospodarskem, na izobraževalnem,



na socialnem in zlasti še na političnem področju, ko je po poklicu vendarle bil duhovnik. Zdelo bi se, da se duhovništvo ne sklada preveč s takim delom, še več, da združitev obojega v isti osebi more biti v kvar obojemu, duhovništvu in pa politiki. To vprašanje bi se moglo zdeti toliko bolj upravičeno, če vemo, da je Krek res trčil na neke težave v svojem duhovniškem življenju in da se je tudi njegovemu političnemu delu poznalo, da je bilo, bi morda lahko rekli, tu in tam oslABLJENO zaradi njegovega duhovskega poklica.

To vprašanje pa bi se moglo komu zbuditi tudi zaradi tega, ker se danes (doma) hudo sodi in celo prepoveduje vsako poseganje duhovnika v življenje zunaj cerkvenega zidu in se pač vse javno duhovnikovo delo označuje kot klerikalizem; ta beseda pa je pri nas že od nekdaj pomenila hudega zmaja, o katerem nismo dobro vedeli, ali je nekaj stvarnega ali pa morda le nekako bajno bitje. Imel je pač od vsakega nekaj. Danes pa so mu stvarnost izključevali, bajnost pa tako napihčili, da je že samo bajka.

Na vprašanje o razlogih za Krekovo politično delo bi na kratko

dali trojen odgovor. Prvi je tale: Vsak državljan ima pravico in celo dolžnost, da pomaga pri iskanju in ostvaritvi tega, kar navadno imenujemo skupno ali občno blaginjo, to je, čim ugodnejše življenjske pogoje državljanov kot celote. Tako delo pa je politika v najširšem in najboljšem pomenu besede. Od tega ne sme biti izločen nihče, pa naj bo sicer kakršnegakoli poklica, odvetnik, zdravnik, uradnik, delavec ali pa duhovnik. Kdor more kaj storiti za večjo občno blaginjo, to sme storiti, da ne rečemo, mora storiti. Če ga kdo pri tem ovira ali mu to celo prepoveduje, tedaj dela proti občni blaginji. Lahko da komu delo tega ali onega ni po volji, tedaj ga sme soditi in kritizirati, kolikor res ni pravo; nikakor pa se ne sme že vnaprej imeti za nepravilno delo nekoga, ker pripada temu ali onemu stanu ali poklicu, ker misli tako ali drugače.

Drugič: Moremo razlikovati med izvrševalnim in ustvarjalnim delom. Najvišja in najdragocenejša oblika dela je ustvarjalno delo, to je tisto, s katerim nam ustvarjalec prinaša nekaj novega, nekaj, kar je šele on odkril, včasih samo v zamisli, drugič tudi v konkretnější obliki. Medtem ko se za izvrševalno delo more človek le izučiti ali izšolati, kar more skoraj vsakdo doseči, je ustvarjalcu potreben poseben dar, ki mu ga ne more dati nobena šola. Saj pravi španski pregovor, da tudi Salamanka (to je nekoč zelo slavno špansko

vseučilišče) ne more nadomestiti tega, česar ni dala narava.

Zaradi tega pa morejo zaresne ustvarjalne uspehe doseči le ljudje, ki jih je narava za to določila ali, če povemo bolj po krščansko, ki jih je Bog v to poklical. Recimo, velik, to je resničen pesnik ne more postati, kdor bi to le hotel, marveč le, kogar je nebo za to zaznamovalo. Zato pa sme in mora pesniti, kdor je bil zaznamovan, naj se je sicer pripravil za katerokoli izvrševalno službo. Tudi duhovnik ne more biti tega oproščen, še manj od tega izločen. Res je, da je marsikak duhovnik-pesnik ali širje, duhovnik-umetnik imel ob umetniškem ustvarjanju težave v svojem duhovstvu, ali pa kot duhovnik težave v umetnosti, včasih brez potrebe in ne brez krivde drugih ljudi. A marsikaj bi v naši in v drugih kulturah manjkalo, če se ti ljudje svojemu ustvarjalnemu poklicu ne bi odzvali.

V politiki je treba opraviti mnogo izvrševalnega dela, a tukaj je prav tako najdragocenejše, kar je v njej ustvarjalnega. V najvišjih oblikah je namreč tudi politik kulturni ustvarjalec. To pa je lahko le, kdor je bil za to zaznamovan, kdor ima poseben ustvarjalni dar za politiko. Ta pa se more najti pri komerkoli, brez ozira na siceršnjo izvrševalno službo. Ni pa gotovo in ne nujno, da ga ima, kdor hoče biti politik in se morda celo šola za to. Veliko škodo pa bi zopet utrpeli, če bi kakorkoli zapirali pot v politiko komu, ki je zazna-

movan, zlasti še ker se ustvarjalni darovi ne podarjajo po ducatih. Kakor pač nikomur ne pride na misel, da bi dovolil pesniti samo fistim, ki so študirali literarne vede, ali slikati nekomu, ki je končal umetnostno akademijo, tako nikomur ne smemo prepovedati političnega dela, ker se ni izšolal za poklicnega politika. Če se tedaj tudi kak duhovnik čuti politika, moramo biti še veseli, da imamo koga s takim darom. Saj bo marsikdaj za lastnika samega večje breme kot užitek. Seveda pa ta misel v polni meri velja res le za izredne primere, resničnega ustvarjalnega političnega daru. Nikakor ne opravičuje poseganja v politiki kogarkoli, ki čuti le poželenje po tem.

Tretjič pa ne smemo pozabiti, da je pri nas poseganje duhovnikov v politiko bilo zgodovinska potreba in celo nujnost. Ker smo zgodaj izgubili svoje plemstvo in le počasi dobivali meščanstvo (pa še to je bilo najčehše odvisno od vlade in vladajočih ter se je še rado odtujevalo), smo ostali skoraj zgolj kmečki narod, brez dostopa do politike. Edini šolanec med nami je dolgo bil duhovnik. Narodu ni posredoval le verskih vrednot, marveč ga je sploh narodno in kulturno prebujal, mu ustanavljal društva in šole, mu pisal knjige. . . , in ko je postala dostopna tudi politika, je še na tem polju prevzel vodstvo. Ko se je pomnožilo število svetnega izobraženstva, se kak resda ni znal pra-

vočasno umakniti ali je laike hotel podrežati svojemu vodstvu in jih marsikdaj naravnost potiskal v drug tabor. A to ne odpravlja nekdanje zgodovinske pogojenosti političnega dela naših duhovnikov.

Krek je bil duhovnik in je delal tudi v politiki, umevani v širšem pa tudi v ožjem pomenu. Nikakor pa ni le nadaljeval zgodovinsko pogojene tradicije. Tudi ni bil politik le toliko, kolikor je to pravica in naloga vsakega državljana, naj bo iz kateregakoli stanu. Še manj je bil Krek nekdo, ki ga je v politiko gnalo poželenje po oblasti in vladanju. Krek je bil politik po svoji naravi in je na političnem področju opravil delo, ki se ga ni bilo treba sramovati ne njemu, ne njegovim duhovniškimi sobratom, še manj pa vsem nam. Težave, ki jih je pri tem srečal, pa je pač treba vzeti v račun. Naravno je, da se kdaj spotakne, kdor hodi, a to nikogar ne opravičuje, da obsedi v naslanjaču. In pa, kdor hodi po soncu, meče senco za seboj, brez te je le, kdor se plazi skozi noč. Krek pa je delal, delal mnogo in pri belem dnevu, marsikdaj v vročem soncu.

Krek sam je to dobro vedel. K nekemu svojemu neuspehu je napisal: „Kdor zida, je zamazan in obtolčen. To nič ne dene, da le stavba napreduje! Stavba, ki jo je Krek zidal, pa je bila, po njegovih lastnih besedah, „srečnejša prihodnost našega ljudstva“.

Vinko Brumen

Iz „Naše besede“

Bil je med nami mož ko zrno klen in zdrav,
ta, kakor knjige mi, ljudi je brati znal;
tako zatopil se je v tajnopis
človeka našega, da je odtis
njegovih najglobočjih sanj
užgal pekočo stigmo vanj.

Zdaj bral je v sebi: V nas zapisano je Luč!
In rekel je: I nam je dan v bodočnost ključ:
mi smo hranili v duši neskaljen
pravice in svobode zlati sen;
nam samim skrit, svétu zastrt
sijal je v burnih časov srd.

Rod, veš še, da tvoj kralj je z ognjem kronan bil,
in da nihče iz rok mu žezla ni izvil?
In da za vse, kar je razgrnil Bog
ljudem svetá, za polje, goro, log,
za zver in dušo pravda še,
še teče in vsa vroča je?

In narod, ki že sam je bil izgrešil sled,
pradavnih, divnih sanj, ki jih je sanjal ded,
ko vzrl je poveličani obraz,
pred možem tem spoznal je: To sem jaz!
V zrcalu vernem, v možu tem
kar bil, kar bom, vse vidim, vem.

Oton Župančič

Štiri navedene kitice iz pesmi Naša beseda je Župančič posvetil Janezu Evangelistu Kreku ob njegovi smrti.

V slovenščini je shranjena vsa skrb in gorečnost naših reformatorjev, ves up in strah Prešernov, vsa šegavost mladega Levstika in grčavost njegovih poznejših let, eleganca Stritarjeva, otožnost Gregorčičeva, borbenost in tišina Cankarjeva, jecljanje Aleksandrova, melodioznost Kettejeva. Strune vseh teh morajo brneti v tebi, ako hočeš slovenski besedi dati vso polnost in sočnost pravega občutja. (Oton Župančič)

Razkropljenim rojakom

Zaklenil sem vrata, zagrnil okna, da bi kdo ne videl moje žalosti. Odprl sem zemljevid sveta.

In sedaj gledam, kje so moji bratje in sestre. Mirno je med barakami našega taborišča. Transporti požirajo ljudi. Zdi se mi, da naši gazijo ocean.

Amerika!

Sanjal sem o njej, ko sem bil še otrok v Matijčevi kajži. Takrat sem mislil, da sem strojevodja, Nisem še vedel, da je ocean širši kot blejsko jezero, in da so onstran oceana prav taki ljudje kot tostran, z veseljem in bolečino. Nisem še vedel, da so onstran oceana tudi ljudje pod zemljo, ob strojih, da so tudi onstran oceana berači in bitja s prazno dušo.

Zdaj vem, da je svet okrogel, da pustiš bridkost v Evropi in greš brez nje čez ocean, pa misliš, da si srečen, ko pride bridkost od druge strani in te najde sredi šumne ceste.

Toda ne za žalost, za veselje pišem ta pozdrav vsem Slovencem, ki so pregazili ocean, starim in mladim.

Kaj so morja za ljudi, ko so z dušo domá? Nič. Samo mlakužica po dežju, ki jo pregazi dvoletno dete. Nič ne more zapreti pota ljubezni. Ne Himalaja ne oceani ne pragozdovi ne neizmerne puščave. Za ljubezen ni razdalj, ni globočin, ni visočin. Da je domo-

vina tisoč klafter globoko, ljubezen jo s prsti izkoplje. Naj je tisoč klafter visoko, ljubezen se povzpne do nje.

Domovina je naš pelin in naša strd.

Za veselje, ne za žalost pišem te besede. Na tisoč kosov je raztrgana domovina. V Ameriki je je en kos, v Braziliji utriplje, v Avstraliji živi, po Argentini diha, vsepovsod raste in poganja. Kako bi je ne ljubili, drobceno gorčično zrno, iz strdi in pelina zlito.

Joj, pa pravijo, da smo tako majhni! V zgodovino sem šel gle-



dat in sem videl, da smo veliki, da smo goli nekoč lomili rimsko železje, da smo gospodovali od morja do morja. V brk se je smeljal Samo košatemu Dagöbertu!

Joj, pa pravijo, da smo tako majhni! Vso zgodovino so nas pobijali, pa še živimo. Za mrtve so nas imeli, pa smo vriskali, pokopali so nas, pa smo vstali — in danes po vseh kontinentih žubori slovenska beseda. Pesem polj in gozdov, morij in gora.

Za veselje, ne za žalost je ta moj pozdrav. Ja ne bo nikogar sram slovenske besede, ki je samo ena. Poklekniti bi morali, kadar po domače govorimo, zakaj sladkost je v slovenski besedi, ki je nima svet.

Za veselje so te besede, za veselje in za veliko upanje.

Mirno je med barakami v našem taborišču, da slišim šumenje ladijskih vijakov, ki režejo oceane.

Pozdravljeni, kjer ste, bratje in sestre! Za nas in za našo ljubezen so oceani mlakužice!

Naša ljubezen kot bel golob trepetja nad najvišjo goro sveta, naša ljubezen je tisočletni kamenček v najglobljem morju!

Za veselje je ta moj pozdrav, ne za žalost.

Pozdravljam vas, bratje in sestre, kjerkoli ste! Vaša ljubezen je zemeljski ekvator!

Karel Mauser
(Spittal, 14. junija 1949)

Če je raba tujk že za Nemce sramota, kaj naj rečemo o Slovanih, ki imamo neprimerno večje jezikovno bogastvo in večjo jezikovno silo kakor Nemci in Romani skupaj. Romani in Angleži ne morejo več tvoriti novih besed, ker je njihov jezik že mrtev in se ne more več obnavljati iz starih prvin. Vsi ti jeziki so zmožni samo še zadnjega sredstva, katero rabi jezik: sestave besed. Blizu te točke bo kmalu dospela tudi nemščina. Naš jezik pa je tako mlad in močan, da moremo iz njegovih prvin — tako je vsak jezik nastal in tako se razvija, dokler ima še življenjsko moč — narediti besed, kolikor jih je v slovstvu treba.

Velika napaka je torej misliti, da imajo romanski narodi, od katerih si tako brez skrbi izposojamo besede, bogatejši ali boljši jezik kakor mi. S sijajem so obžarjene njihove besede le zato, ker smo jih obžarili mi in Nemci s tem, da smo si jih izposojali in zavračali domače besede, ali ker se nam ni ljubilo tvoriti novih.

Tudi prepogostne rabe latinskih in grških tujk je kriva deloma omejenost izobražencev, deloma ubožnost romanskih jezikov, ki ne morejo iz sebe tvoriti novih besed in so torej romanski narodi prisiljeni, poseči po edinem sredstvu, katero imajo, t. j. po latinščini in grščini. Nam tega ne bi bilo treba.

Če hočemo imeti svojo umetnost, svoje znanstvo, svoje slovstvo, moramo misliti in govoriti po slovensko. Jezik, ki je ves živ tujk, ni naš jezik, ni zrcalo naših misli, predstaj, dojmov, naše izobrazbe, ampak glavnicata tujega duševnega dela. Moje ni, kar sosed mi posodi, pravi Stritar. Odkar so se jela pri nas opuščati Levstikova, Stritarjeva in Levčeva načela o čistosti jezika, se je v naše časnike, strokovne spise in tudi v umetnost samo vteplo toliko tujk, da se bojimo za prihodnost našega jezika (Dr. Anton Breznik — dr. Jakob Šolar)

Dr. Janez Janež,

misijonski zdravnik

Da smo Slovenci majhen narod? In vendar nam Bog pošilja vélike može in eden takih sinov slovenskega naroda je gotovo dr. Janez Janež, misijonski zdravnik, ki mu je medicina poslanstvo in posvečenje.

Primerjajo ga z dr. Schweitzerjem in vendar se zdi, da ga dr. Janež prekaša in je edinstven primer v zgodovini misijonskih zdravnikov in v zgodovini kirurgije sploh. Ne vem, kateri kirurg si lahko beleži 3.000 različnih operacij letno.

Le bežen oris tega plodovitega življenja. Dr. Janež se je rodil 14. januarja 1913 v Dolskem pri Ljubljani. Kje so prve klice njegovega misijonskega poklica? Zdi se, da ga je čutil že od mladih let. Sam je pripovedoval misijonarju Andreju Majenu, da je prosil očeta, naj ga vpiše na klasično gimnazijo, in kot vzrok navedel, da bi rad postal misijonar na Kitajskem. „Kaj brbljaš, ti mlečnozobnik!“ mu je odgovoril oče in ga poslal na klasično. Pri zemljepisnih urah je svetlikajočih se oči poslušal o kitajski deželi, ki ga je vedno skrivnostno privlačevala. Kot študent je bil pobožen ministrant in mamica je želela, da bi Janez postal duhovnik. Bila je ža-

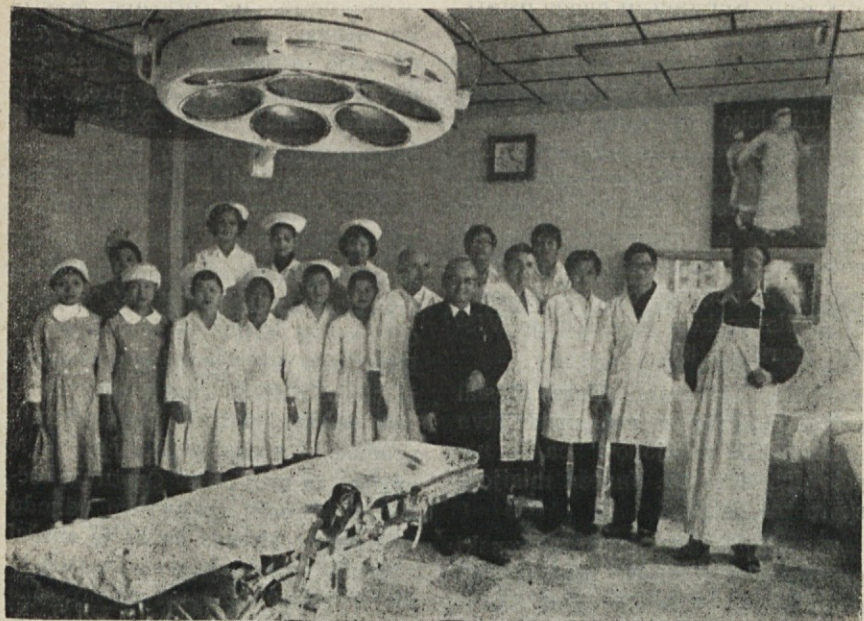
lostna in je jokala, ko ji je povedal, da misli na medicino. Najbrž je tudi Janeza bolelo, da jo je razočaral, vendar je imel pred očmi popolnoma jasen svoj cilj: postati zdravnik, da bo tako lahko pomagal človeštvu.

Študiral je medicino v Ljubljani, Zagrebu in Gradcu, kjer je promoviral maja 1937, torej je letos 40-letnica njegove zaveze z medicino. Nato je nastopil službo na kirurškem oddelku ljubljanske bolnice, kjer je napravil izpit iz kirurgije in se kasneje izpopolnjeval na klinikah v Beogradu.

Ko je val druge svetovne vojne in revolucije zalil Slovenijo, je bil dr. Janež na strani odločnih protikomunistov. Nesebično, z ljubeznijo je skrbel za domobranske ranjence in se usodnega maja 1945 kot zdravnik, ki je spremljal domobrance, umaknil iz Slovenije.

Predstavljajmo si Vetrinjsko polje; vojaštvo, vozovi, šotori, konji možje, ženske, otroci, ranjenci... Dr. Janež, vedno pripravljen pomagati vsem, ki njegove pomoči potrebujejo, je v tistih dneh kleče na golih tleh ob sončni luči nekomu operiral roko in mu tako rešil življenje.

Ko so Angleži izročili kolono domobrancev na pliberškem kolo-



Dr. Janez Janež — na skrajni desnici — s svojimi sodelavci v kamiljanski bolnišnici na otoku Formozii; v sredini kamiljanski pater Crotti

dvoru partizanom, se je dr. Janež rešil s skokom na njivo, poraslo z ržjo. Tam je več ur nepremično ležal in se v smrtnem strahu spominjal, da je prav ta dan pred osmimi leti diplomiral za zdravnika, da bi moral z drugimi v smrt in da je bil rešen po posebni božji milosti. Takrat je dozorel njegov misijonski poklic. Ker mu je bilo življenje na novo podarjeno, ni bilo več njegovo. Obljubil je, da ga bo posvetil misijonom, bolnikom in vsem potrebnim. Dr. Janež se je torej rešil. Bog je imel z njim posebne načrte in on se mu je dal popolnoma na razpolago.

Sklenil je, da bo porabil prvo priliko za odhod v misijone. To v neurejenih povojnih razmerah ni bilo tako lahko in še marsikateri ovinek je naredil dr. Janež, predno se je lahko odpravil na misijonsko pot.

Leta 1946 je prišel v Rim apostolski administrator msgr. Jožef Kerec SDB in tam bivajočemu uredniku Katoliških misijonov izrazil željo, da bi potreboval zdravnika za misijonsko bolnišnico v Čaotungu, ki je v vodstvu slovenskih šolskih sester. Za ta misijon se je javil dr. Janež, ki je z velikimi težavami prišel iz Avstri-

je v Rim. Ker tam ni mogel ostati, je odpotoval v Argentino, kamor je došel 4. decembra 1947, torej pred 30 leti. Do svojega odhoda na Kitajsko je bil zaposlen kot nočni dežurni zdravnik v ambulanti ministrstva javnih del na Barrio Perón. Poznal je težave novodošlih beguncev; tesno je bil povezan s slovensko skupnostjo, saj se je pogosto oglašal v tedanjem slovenskem središču na Víctor Martínez 50.

Medtem je msgr. Kerec poslal potrebni denar za pot, uredništvu „Katoliških misijonov“ pa je uspelo doseči za dr. Janeža misijonski potni list.

23. maja 1948 so se slovenski misijonski prijatelji poslovili od dr. Janeža, ki je kot prvi Slovenec-zdravnik odšel v misijone. Po skupni slovenski maši v kapeli marianistov na Caballito v Buenos Airesu mu je tedanji urednik „Katoliških misijonov“ in pobudnik misijonskih akcij Ladislav Lenček C. M. blagoslovil in podal misijonski križ, simbol misijonarjevih žrtev in dokaz Kristusove ljubezni. Tudi slovenski dušni pastir msgr. Orehar je voščil dr. Janežu božjega blagoslova na misijonsko pot. V imenu „Društva Slovencev“ se je poslovil od njega tedanji predsednik g. Miloš Stare. Spregovoril je tudi misijonar. Dejal je, da je kot zdravnik vedno iskal v delu za bližnjega in v službi Boga svojo življenjsko srečo. Poklic misijonskega zdravnika mu bo to srečo še pomnožil.

24. maja, na praznik Marije Pomočnice, se je dr. Janež vkrcal na ladjo in nastopil svojo misijonsko pot. Ladja je plula preko Atlantika, mimo rtiča Dobre nade, Singapurja, Saigona, kjer so se povsod ustavljali za dalj časa. Nato je nadaljevala pot preko Hong Konga v Šanghaj, kjer se je dr. Janež ustavil pri misijonskem bratu Cirilu Verdniku C. M., nadaljeval je z letalom in pristal v Kunningu, kjer je bil gost Andreja Majcna SDB. Tam se je ustavil več tednov, zaradi pomanjkanja prometnih sredstev. Končno je le prispel na svoj cilj v Čaotung, točno 11 mesecev po svojem odhodu iz Buenos Airesa. Tu se je znašel v družbi msgr. Kereca in prijaznih šolskih sester ter se srečal s kitajskim ljudstvom, kateremu je od tedaj naprej posvetil vse svoje sile in moči, strokovno znanje in svojo ljubezen. Z navdušenjem je šel na delo in v kratkem času postal znan po vsej deželi, kakor je pisal o njem g. Majcen, ki je prišel v Čaotung na posvetitev cerkve. Delo v bolnišnici je iz dneva v dan naraščalo. Potreba po popolnejši opremljenosti bolnice je nagnila dr. Janeža, da je kupil rentgenski aparat. Med rojaki v Argentini in drugod po svetu se je takrat izvedla nabirka za rentgenski aparat dr. Janeža. Bolnišnica je lepo napredovala, njen sloves se je širil; naraščala pa je tudi rdeča nevarnost. Dr. Janež piše v kratkem pismu: Z naglico se nam približuje „osvoboditev“.

Decembra 1949 so komunisti zasedli Čaotung. Rdeča zvezda je zamenjala kitajsko sonce. Dr. Janež je takoj padel v „rdeči raj“, iz katerega je bežal pred dobrimi štirimi leti. Bolnišnica je še nekaj časa v miru delovala. Kmalu pa so se pojavile težave. Začelo je pri manjkovati zdravil in drugih sredstev. Potem so se razmere še poslabšale. Msgr. Kerec je odšel po opravkih v Kunming, pa se ni mogel več vrniti. Začela se je gonja proti tujcem. Dnevno so se pojavljali v bolnici razni obiski, neznani obrazi, popisovanja. Komunistični funkcionarji so se začeli spotikati nad cerkvijo, bolnico, celo nad Bogom. Vendar te in podobne težave niso prestrašile pogumnega dr. Janeža, ki je sklenil, da bo deloval v bolnici, kolikor časa bo pač mogel. Čez nekaj časa so oblasti pritiskale z davki. V treh dneh je moral misijon plačati ogromno vsoto denarja v obliki davčnih obveznosti. Ker so se ljudje bali, da bodo bolnišnico razpustili, so sami hoteli zbirati denar in ponujati brezobrestna posojila, tako da je bolnica tudi ta napad srečno prestala.

O tistih dneh piše msgr. Kerec iz internacije: „Dr. Janež je res čudovita pomoč. On sam me zastopa bolje, kakor bi mogel kak duhovnik. Praktično je ves misijon v njegovih rokah; na tihem vse lepo vodi in me nadomešča. Njegova zgodba bo ena najlepših strani v vsej slovenski misijonski zgodovini. Njegova beseda je veli-

ka opora in tolažba ujetim duhovnikom, redovnicam in kristjanom; njegov zgled drži kvišku naše osebe v bolnišnici, semenišču, misijonu. Kot zdravnik je potreben tudi rdečim in ima zato bolj prost vstop vsepovsod. Molim in žrtvujem zanj, da nam ga Bog ohrani v tej svobodi gibanja in delovanja.“

A delovanje misijona in bolnišnice se je bližalo neizbežnemu koncu. 10. januarja 1952 so rdeči obkolili misijon, naredili preiskavo, zaprli sestre in zdravnika. Po več mesecih zapora so bili obsojeni na izgon prav na veliki četrtek 1952. Dr. Janež o tem samo na kratko omenja v pismu iz Hong Konga, kamor je pribežal po izgonu. Pove le, da je prefektura uničena, vsi tujci izgnani, da je čaotunski misijon le kapljica v morju trpljenja, v katerega je pogreznjena velika Kitajska. Omeni še, da so s sestrami ter z njim postopali skrajno nečloveško: „Naj Bog ve za vse, kar so počenjali z nami, in njemu naj bo potoženo, ne ljudem.“ V istem pismu izrazi hvaležnost msgr. Kerecu in šolskim sestram, ki so ga sprejeli v svoj misijon ter mu omogočili lepo delo ljubezni do bližnjega, da so bili ves čas z njim osebno tako dobri.

Kam sedaj? Se bo s tem končala tako lepo začeta misijonska pot dr. Janeža?

Nekaj časa je ta užival gostoljubje salezijancev v Hong Kongu. Kmalu pa je odšel s skupino italijanskih kamiljancev na otok For-

MOLITVENI NAMEN ZA SEPTEMBER

Splošni: Molimo skupaj s škofi, ki se bodo zbrali na sinodi, da bi jih Sv. Duh razsvetljeval pri iskanju takšne kateheze, ki bo ustrezala potrebam današnjega časa.

Misijonski: Da bi Cerkev prek svoje ljubezni in služenja pričevala o evanđeliju in ga tako napravila verjetnega za nekristjane, zlasti še za mlade ljudi.

mozo, kamor se je zateklo veliko kitajskih beguncev.

S tem se začinja nova, daljša doba dr. Janeževega misijonskega delovanja. Prav letos, v teh mesecih, je obhajal 25-letnico svojega misijonskega zdravniškega delovanja na Formozi, 25 let dela, žrtev in napora.

Ko je dr. Janež prišel s kamilijanci na Formozo, so ti prevzeli že obstoječo malo Marijino bolnišnico v mestecu Lotung na severu otoka. Od tedaj je dr. Janež srce te bolnišnice. V prvih začetkih je operiral deset bolnikov dnevno in v prvem mesecu kar dvema bolnikoma daroval svojo kri, tako da je sam oslabel.

Pod strokovnim vodstvom dr. Janeža se je mala skromna bolnišnica razvila v moderen zdravstveni inštitut. Zrasla so nova poslopja s številnimi modernimi napravami; nov kirurški oddelek, hiša za redovnike, bolniška kapela; 1964 je bila otvorjena bolničarska šola, na kateri vsako leto diplomira okrog 100 deklet, ki so cenjene in iskane zaradi svoje strokovne izobrazbe po vsem otoku.

Dr. Janež je za svoje zasluge prejel več odlikovanj in nagrad, čeprav jih ne išče in se jim umika. Zdi se mi, da je najlepše odlikovanje in najbolj ustreza njemu tisto, ko je bil odlikovan kot dober človek.

Če zasledujemo njegovo misijonsko delovanje, spoznamo, da je vse njegovo življenje ena sama velika požrtvovalna ljubezen do trpečega človeka. Nikoli ni delal za denar, nobene plače nima, nobene denarne nagrade, niti osebnih želje. V obleki in hrani je do skrajnosti skromen; vse darove, ki mu jih pošiljajo njegovi misijonski prijatelji, razda najubožnejšim. Med bolniki uživa dr. Janež ljubezen in hvaležnost rešenih. In kolikim je rešil življenje!

Zdi se, da je poseben božji izvoljenec, da mu je Bog dal svoje milosti, s katerimi je dr. Janež vedno zvesto sodeloval.

Voščimo in iskreno želimo, naj Bog blagoslavlja njegovo plodono življenje še dolgo vrsto let.

Metka Mizerit

Moje življenje in delovanje

Moje življenje v Marijanišču

Dijaki smo imeli v Marijanišču zanimivo, pestro življenje. Vsi smo se predpisanega dnevnega reda držali tudi v učilnici. Imel sem srečo, da sem sedel v učilnici zraven Jožefa Pogačnika, sedanjega ljubljanskega nadškofa. Bil je odličen dijak. Vedno se je skrbno pripravil za šolo. Potem pa je smel, z dovoljenjem gospoda pre-

fekta, brati med učno uro tudi bogoslovne, verske in leposlovne knjige.

Spominjam se, da je že v drugi šoli bral knjigo, ki jo napisal župnik Leigerschmidt in je imela naslov „Pamet in vera“. Večkrat se je o vsebini te knjige pogovarjal s sošolci. Med razgovorom je večkrat rabil besedo materija. Zato so ga nekateri sošolci imenovali materija. V drugi šoli je za-

Zlata maša g. Gregorja Malija v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu v nedeljo 3. julija 1977. Na njegovi desni msgr. Anton Orehar, na levi dr. Franc Gnidovec, za njim župnik Albin Avguštin (foto Alpe)



čel pisati tudi pesmi. Že tedaj je nadkriljeval s svojo izredno bistrostjo, resnostjo in modrostjo svoje sošolce in dokazoval, da bo v svojem življenju veliko pomenil.

Vodstvo Marijanišča je vestno skrbelo tudi za versko življenje svojih dijakov. Vsak dan smo imeli vsi dijaki skupno jutranjo molitev in sveto mašo; molili smo tudi skupno pred kosilom in večerjo in ko smo ju končali. Vsak dan smo zaključili s skupno večerno molitvijo, med katero je bilo izpraševanje vesti za molitvijo kesanja. Mislim, da nam je skupna molitev med prvo svetovno vojno zagotovila božjo pomoč, da nismo bili preveč lačni tedaj, ko je toliko ljudi trpelo pomanjkanje.

V Marijanišču je bila ustanovljena dijaška Marijina kongregacija. Vodil jo je eden izmed prefektov. V drugi šoli me je sprejel v Marijino kongregacijo tedanji prefekt višje skupine dijakov dr. Izidor Cankar. Pri maši smo mu stregli dijaki nižje gimnazije. Nekoč sem prišel ministrirat z nekoliko prašnimi čevlji. Ko je prefekt Cankar to opazil, mi je rekel: „Ali ne veš, da je sveta maša Kristusova daritev? Kako moreš priti s takimi čevlji ministrirat? Hitro jih pojdi očistit in se takoj vrni!“ Na vso moč sem tekel in spolnil njegovo naročilo. Ko sem se vrnil, je prefekt Cankar rekel: „Tako! Zdaj pa pojdimo pred oltar!“

Mnogo dijakov je vsak dan pre-

jemalo sveto obhajilo, nekateri pa ne. Ko sem bil že v višji šoli, me je vprašala ena izmed šolskih sester, zakaj ne hodim vsak dan k obhajilu. Odgovoril sem ji: „Častita sestra! Moj spovednik je kanonik Sušnik. Njega vprašajte! On vam bo odgovoril na to vaše vprašanje.“ Sestra je v zadregi zardela in hitro odšla. Odslej me ni ne ta, pa tudi nobena druga redovnica, upala vprašati kaj takega, kar je bilo v zvezi z mojo vestjo.

Vodstvo Marijanišča je budilo in vzgajalo tudi pisateljske in pesniške poklice. Višješolci in nekateri bolj nadarjeni nižješolci so imeli svoj list. Imenovali so ga „Plamen“. Mene so določili, da sem njihove prispevke, črtice, pesmi prepisal za ta list, ki je izšel vsak mesec.

Med dijaki, ki so sodelovali pri tem listu, se spominjam posebno Jožefa Pogačnika, rajnega Franca Fröhlicha in rajnega Bogomira Magajne. Med nižješolci pa dr. Rudolfa Hanželiča in Rudolfa Šmersuja. Imeli smo večkrat tudi literarne sestanke, na katerih smo brali prispevke za „Plamen“ in dobre slovenske liste in knjige in o njih razpravljali in jih ocenjevali.

Predno je list „Plamen“ prišel med dijake, so ga dobili v roke ravnatelj Marijanišča in vsi prefekti. Ko so ga vsi ti prebrali in odobrili, je krožil med dijaki toliko časa, dokler ga niso vsi prebrali. Le tedaj, kadar je bilo v



Del svatov, pevski zbor Gallus in del somaševalcev na zlatomašni slovesno-
zimo v tolpe južne kraje (foto Alpe)

listu kaj takega, kar je nasprotovalo veri ali npravnosti, smo morali to odstraniti ali pa popraviti tako, kakor so to zahtevali ravnatelji in prefekti. Vendar to se ni zgodilo mnogokrat. Navadno je list „Plamen“ brez ovir in poprav prihajal med nas.

V sedmi šoli se mi je pri matematiki slabo godilo. Profesor je hotel, da bi „zmrznil“, to se pravi padel. Matematične naloge sem vedno dobro pisal. Kadar me je pa poklical pred tablo, mu nisem mogel odgovarjati tako, kakor bi rad, ker je hotel od mene naenkrat vse zvedeti in ker me je ved-

no poniževal s svojimi zaničljivimi izrazi.

V prošnjem tednu sem v zavodski kapeli molil litanije vseh svetnikov in po njih psalm z vrstico, ki se glasi: „Jaz sem pa revež in siromak. Bog, pomagaj mi!“ Tedaj me pa kar dva dijaka, ki sta sedela v klopi za menoj, suneta pod rebra. S tem sta me hotela opozoriti: „Jaz sem pa revež in siromak! To je tvoja molitev! Ti si ta revež in siromak! Le prosi Boga pomoči!“ Ta dogodek me je tako razburil, da sem komaj končal molitev. Danes pa vem, da sta mi s tem dejanjem povedala

le važno resnico, da smo ljudje vsi reveži. Kar imamo dobrega, velikega, spoštovanja vrednega, nam je dal Bog.

Veselo presenečenje

Bilo je tedaj, ko sem opazoval med dijaki višješolci v Marijanišču velik duhovni nemir. Zdelo se je, da so nezadovoljni s sedanjim življenjem in da iščejo novih, svetlejših poti, da se navdušujejo za popolno svobodo.

Prav tedaj je prišel v Marijanišče za prefekta dr. Gregorij Rožman. Preden je spregovoril, se nam je zdel preveč resen in strog. Ko pa je začel govoriti, smo spoznali, da smo se motili. V svojem nagovoru je omenil, da noče biti naš policaj, ampak naš prijatelj; da je prišel zato, da bi nam prinesel sonca v pomlad našega življenja, pravega veselja in tiste sreče, ki je svet ne more dati.

Ob njegovih besedah so naša srca zadrhtela v radosti. Objelo jih je novo, veselo upanje. Opazovali smo ga in spoznali, da bo to, kar je napovedal, tudi zvesto izpolnjeval. Ljubil nas je z nadnaravno, božjo ljubeznijo. Z nami je delil radosti in bridkosti, uspehe in neuspehe. Toda še bolj ko z besedo nas je s svojim zgledom učil živeti, moliti, delati in trpeti.

Nekega dne je prišla k njemu šolska sestra vrtnarica. Bridko mu je potožila, da so ji nekateri višješolci izpulili iz vrtnice več redkvic in jih pojedli. Prefekt dr. Rožman pa ji je rekel:

„Sestra, res ni prav, da so to storili! Razumljivo pa je. Zavedajte se pa, da so še mladi. Zato se še ne znajo premagati. Ali ni bilo tudi z vami tako, ko ste bili mladi? Toda, le pomirite se! Škodo, ki so jo vam naredili, bom jaz poravnal.“ Sestra vrtnarica je slabe volje odšla in se nič več ni prišla k njemu pritoževati nad dijaki. Meni pa je ta dogodek pomagal, da sem že tedaj trdno sklenil, da bom prefekta dr. Gregorija Rožmana posnemal pri vzgoji mladine in v ljubezni do nje, ko bom postal duhovnik.

Pod duhovnim vodstvom prefekta dr. Rožmana je naše dijaško življenje postajalo vedno lepše, vedno bolj nadnaravno in povezano z Bogom. Vodstvo Marijanišča ni poznalo pretirane strogosti. Opiralo nam je počasi, previdno in modro vrata do vedno večje izobrazbe in kulture. Smeli smo iti v gledališče, kadar so bile lepe, dobre in dostojne predstave, udeležiti se koncertov, kadar so bile na vrsti lepe, slovenske skladbe ali opere priznanih svetovnih glasbenikov.

Kdor je imel posluš, se je mogel učiti igrati klavir ali harmonij, pa tudi sodelovati pri Marijaniškem cerkvenem zboru. Cerkevno petje je ves čas mojega bivanja v Marijanišču vodil znani cerkveni glasbenik, kanonik, pozneje stolni prošt, dr. Franc Kimovec. Večkrat je pripovedoval pri pevskih vajah, da so note pohujšanje za pevce, ker vse preveč na

note gledajo, premalo ali nič pa na pevovodjo. Zato ga večkrat polomijo. Peti je treba brez not, na pamet!

Neko nedeljo smo peli zjutraj latinsko mašo. Kanonik Kimovec je orglal in vodil petje, dva pevca, nižješolca, sta pa izrabila njegovo zaposlenost in se med petjem Vere v latinskem jeziku pogovarjala. Kanonik dr. Kimovec ju je v začetku mirno opomnil, naj pojedeta. Pevca nista ubogala. Tedaj dr. Kimovec skoči pokoncu, ubije nad seboj žarnico, ki je ugasnila, in v temi igra z eno roko naprej in spodbuja pevce, naj pojo do konca kar na pamet. Mala pevca sta medtem že ušla, da ju kanonik dr. Kimovec ni mogel več kaznovati. Orglal je potem Vero na pamet, pevci pa peli na pamet, brez not. Tako so najdaljši mašni spev srečno, brez vsake napače, končali. Pri prihodnji važi je pa kanonik dr. Kimovec zmagoslavno rekel: „Ali nimam prav, ko trdim, da so note pohujšanje za pevce? V temi sem igral, vi pa ste peli brez not, pa smo Vero brez vseh napak srečno končali.“

Ladja mojega dijaškega življenja se je vedno hitreje bližala obali. Naloga z naslovom: „Kate-ri poklic si bom izbral,“ me je opomnila, da bomo kmalu morali zapustiti Marijanišče. To je bila moja zadnja slovenska naloga pred maturo. V njej sem napisal, da se bom odločil za duhovniški poklic. Na vprašanje, zakaj bi rad postal duhovnik, sem odgovoril,

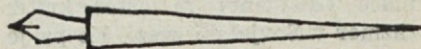
da zato, ker bom v tem poklicu mogel največ dobrega storiti za Cerkev, za svoj narod in svojo domovino. Toda komaj sem nalogo oddal, se mi je zdelo, da sem se pre naglil. Rad bi postal tudi profesor slovenščine in zgodovine. Zaupal sem svojo skrivnost profesorju Jožefu Osani. Povedal sem mu tudi, da nimam vseh potrebnih zmožnosti za duhovniški poklic.

Profesor Osana mi je rekel: „Zelo sem bil vesel, ko sem bral v vaši slovenski nalogi, da se boste odločili za duhovniški poklic. Bog sam vas kliče v svojo službo. Zato vam bo tudi dal vse zmožnosti, da mu boste mogli zvesto služiti. Tudi jaz bi rad postal duhovnik, pa nisem mogel, ker sem moral skrbeti za starše.“ Te besede dobrega profesorja so me pomirile in olajšale mojo odločitev za duhovniški poklic.

Dne 17. junija 1922 sem na klasični gimnaziji v Ljubljani naredil maturo. Vsi člani so soglasno priznali, da imam pravico do vseučiliške izobrazbe.

Drugi dan sem se s težkim srcem poslovil od Marijanišča in od vseh, ki so me v tem zavodu vzgajali osem let. Šel sem domov na počitnice in med njimi uspešno nadaljeval boj za svoj duhovniški poklic.

(Bo še)



Aleksander Solženicin, borec za resnico in svobodo

Leta 1970 je Švedska akademija sklenila podeliti Nobelovo nagrado za književnost (literaturo) ruskemu pisatelju Aleksandru Isajeviču Solženicinu. Dne 10. decembra 1970 bi moral švedski kralj Gustav Adolf VI. izročiti Solženicinu zlato medaljo v koncertni dvorani v Stockholmu. Toda Solženicin ni prišel na to slovesnost, ker je zvedel, da se ne bo mogel več vrniti v svojo domovino Rusijo, za katero je živel in delal z vsemi svojimi močmi.

Nobelovo nagrado, ki obstaja iz zlate medalje in večjega denarnega zneska, podeljuje Švedska akademija za razne stroke človeškega udejstvovanja (za fiziko, kemijo, književnost, medicino, za gospodarske znanosti in za prizadevanje za mir). Kdor jo prejme, postane na mah znan po vsem svetu. Prej morda manj znan ali celo neznan pisatelj ali pesnik stopi s sprejetjem te nagrade v sam vrh svetovne književnosti.

Solženicin je bil v tistem času v Rusiji že znan pisatelj. Izven Rusije pa ni bil toliko znan kot pisatelj, ampak bolj kot opozicionalec (disident) in oster kritik razmer v Sovjetski zvezi. Ko pa je dobil Nobelovo nagrado, je časo-

pisje vsega sveta mnogo pisalo o njem in je postal ena izmed najbolj znanih osebnosti. Takoj so začeli njegova dela prevajati v razne jezike.

Tudi v slovenščini je izšlo več Solženicinovih del: En dan Ivana Denisoviča, Dogodek na postaji Krečetovki, Matronina hiša, Stvari v prid, Zahar z malho, Miniature, Rakov oddelek, Prvi krog, Desna roka. Ni pa v slovenščini izšlo največje njegovo delo „Otočje Gulag“, ki je doživelo povsod izreden uspeh in je bilo natiskano v milijonskih izdajah. Prav s tem delom je postal Solženicin ena najbolj znanih in občudovanih osebnosti v svetu.

Aleksander Isajevič Solženicin se je rodil 11. decembra 1918 v Kislovodsku, na severnem področju Kavkaza. Rusija se je tedaj nahajala sredi državljanske vojne. Komunistična rdeča armada je skušala uveljaviti svojo oblast nad celo Rusijo. Gospodarsko je bila tedaj Rusija popolnoma na tleh; lakota in brezposelnost sta vladali po vsem ogromnem ruskem ozemlju.

Solženicin se je rodil kot sirota, ker se mu je oče Isaj nekaj mesecev pred njegovim rojstvom

smrtno ponesrečil. Vzgajala ga je mati, ki je bila izobrazena žena. Ker ni mogla dobiti v Kislovodsku službe, sta se s sinom leta 1924 preselila v Rostov, kjer pa sta živela v revščini. Aleksander je bil dober sin in je po vseh svojih močeh pomagal materi pri domačih delih, ko si je mati morala služiti kruh kot strojepiska. Že zgodaj pa se je v njem razvila velika ljubezen do ruske domovine, do študija in do branja. Že pri devetih letih svoje starosti je sklenil, da hoče postati pisatelj.

V letih 1926—1936 je Solženicin obiskoval šolo v Rostovu. To je bilo v času železne in krvave Stalinove diktature. Tedaj so na veliko zapirali in streljali ne samo tako imenovane „buržuje“ (meščane) in „kulake“ (posestnike), ampak tudi stare boljševiške revolucionarje. Vse javno in zasebno življenje, vsi časopisi in druga javna občila — kino, gledališče — vse je bilo v službi Stalinove propagande in njegovega osebnega kulta. Solženicin je kmalu spoznal vso zlaganost tega sistema in še posebej Stalinovo zločinsko naravo.

Vseučiliške študije (matematika, fizika) je Solženicin končal na univerzi v Rostovu. Že med študijem se je poročil z Natalijo Rešetovskajo. Ko je leta 1941 končal univerzo, je dobil mesto profesorja fizike blizu Rostova. Ta kraj si je sam izbral z namenom, da bi tam lahko v miru pisal.



Druga svetovna vojna

Kmalu po spopadu med Nemčijo in Sovjetsko zvezo — leta 1941 — je bil Solženicin poslan v častniško topniško šolo. Leta 1942 pa je bil poslan na bojišče kot poveljnik topniške baterije. Izkazal se je odličnega častnika in je bil dvakrat odlikovan. Zaradi svojih sposobnosti, prisotnosti duha in discipline je že pri 24. letu starosti postal stotnik. Če bi se vpisal v komunistično stranko, v katero so ga vabili, bi še bolj napredoval.

Na vseučilišču v Rostovu je Solženicin našel dobrega prijatelja Nikolaja Vitkeviča. Ko sta se ločila, sta si dopisovala. To dopisovanje se je nadaljevalo tudi po-

tem, ko sta bila na različnih bojiščih. V teh pismih sta v previdni obliki omenjala tudi razne napake v vodstvu vojske. Po imenu nista Stalina nikdar imenovala, vendar ni bilo vojaški cenzuri težko ugotoviti, da vsebujejo pisma kritiko Stalina. Med bitko pri Königsbergu je bil Solženicin aretiran in poslan v Moskvo v znani zapor Lubijanko, v katerem je bilo mučenih na stotisoče jetnikov.

Solženicin je bil obsojen na osem let prisilnega dela, njegov prijatelj Vitkevič pa na deset let. Sprva je moral Solženicin delati pri javnih delih v Moskvi. Kmalu nato pa je bil poslan v neki skrivnostni zapor posebne vrste, v katerem je bilo zaprtih okoli 300 znanstvenikov, ki so morali študirati in proizvajati nove iznajdbe za sovjetsko tajno policijo. V tem „znanstvenem laboratoriju“ se je Solženicin nahajal tri leta in pol in je tamošnje življenje pozneje mojstrsko opisal v romanu „Prvi krog“. Ko so pa zahtevali od njega neko posebno delo, se je temu uprl in bil poslan med navadne jetnike v 2.500 km oddaljeni Kazakstan. Življenje jetnikov v Kazakstanu — v tamošnjih bakrenih in premogovnih rudnikih — je dalo Solženicinu dvanajst let pozneje snov za njegov klasični roman „En dan Ivana Denisoviča“. V tem taborišču je Solženicin zbolel za rakom, pa je moral kljub boleznim in velikim bolečinam opravljati težko delo.

V februarju 1935 je bil Solženicin nenadoma spuščen na „svobodo“ posebne vrste. V tovornem vagonu so ga poslali v neko zapuščeno muslimansko vas, ki je ležala v puščavski pokrajini blizu kitajske meje (Mujun Kum). Na ta kraj je bilo določeno njegovo bivanje. Tam je slišal radijsko poročilo, da je Stalin umrl. Porodilo se mu je novo upanje v tej samoti.

Rak v njegovem telesu je zopet oživel in zopet je trpel hude bolečine. Po dolgem birokratskem postopku je dobil dovoljenje, da gre v bolnišnico v Taškent. Po treh mesecih zdravljenja se mu je stanje vidno izboljšalo. Zdravljenje v Taškentu mu je dalo snov za roman „Rakov oddelek“.

Vrnil se je v Kazakstan, kjer je delal, bral in pisal. Tu je napisal dva romana: „Prvi krog“ in „En dan Ivana Denisoviča“.

Razmere v Rusiji pa so se začele spreminjati šele leta 1956, ko je Hruščev javno obsodil Stalinove zločine. Tedaj so spustili na svobodo mnogo političnih jetnikov. Solženicin je napravil prošnjo na sovjetsko justično ministrstvo, da se mu da popolna svoboda in ne samo omejena z bivanjem v Kazakstanu. Vrhovno sodišče je res njegovi prošnji ugodilo in razsodilo, da njegovo postopanje med drugo svetovno vojno, zaradi katerega je bil zaprt, ni bil noben zločin. Torej je nedolžen odsedel 11 let v ječah in na prisilnem de-

lu. V poletju 1956 je pri starosti 37 let zapustil Kazakstan in postal zopet „svoboden“ — seveda po sovjetskih merilih.

Po odhodu iz Kazakstana se je Solženicin naselil blizu Moskve, dobil službo učitelja in nadaljeval s pisateljevanjem, toda še vedno brez upanja, da bodo njegova dela objavljena.

V tistem času je Hruščev rušil stalinistično zgradbo in dal večjo svobodo tudi ruski literaturi. V tem pogledu je imel Hruščev do brega svetovalca v osebi Aleksandra Tvardovskega, urednika najvažnejše literarne revije „Novi mir“. Ta je bil mnenja, da morajo jo ruski pisatelji odkrito pisati o Stalinovi dobi in Stalinovih zločinih. Hruščev, ki je imel v politbiroju in sovjetski birokraciji še vedno precej nasprotnikov in Stalinovih pristašev, je odobral mnenje Tvardovskega in bil za to, do se odkrito piše o Stalinovih zločinih.

Silen literarni uspeh

Novi veter, ki je zavel v Sovjetski zvezi, je spremenil razmere tudi za Solženicina. Dočim je bil prej prepričan, da nobeno njegovo delo ne bo natiskano in da piše samo za poznejše generacije, se mu je sedaj porodilo upanje, da bi morda kdo le natisnil kako njegovo stvar. Po daljšem premišljevanju je ponudil Tvardovskemu roman „En dan Ivana Denisoviča“,

da bi ga objavil v reviji „Novi mir“.

Tvardovski je pozneje povedal, da je odnesel rokopis domov in da ga je bral vso noč. Bil je silno navdušen nad romanom. Pokazal ga je med drugim tudi Vladimirju Lebedevu, ki je bil prijatelj Hruščeva. Ko se je Hruščev nahajal skupaj z Lebedevom na počitnicah ob Črnem morju, je Lebedev izrabil priložnost in čital rokopis Hruščevu, ki je menda jokal.

Toda tudi Hruščev ni imel poguma, da bi sam odločil glede natisa romana. Rokopis je predložil članom politbiroja v odobritev. Ker ni hotel nihče veljati za stalinista, so natis odobrili.

Tako se je v novembru 1962 pojavil „En dan Ivana Denisoviča“ v „Novem miru“. Uspeh je bil izreden, naravnost nezaslišan. V trenutku je bila vsa naklada revije razprodana. Ljudje niso mogli verjeti lastnim očem, da je bilo mogoče v Sovjetski zvezi natiskati kaj takega. Takoj nato je bil roman natiskan v knjižni izdaji v 750.000 izvodih. Tudi ti izvodi so bili takoj razprodani. Tudi ostalo časopisje v Sovjetski zvezi se je tedaj sprostilo in silno pohvalno pisalo o romanu.

Pa ne samo v Sovjetski zvezi, tudi izven nje je „En dan Ivana Denisoviča“ vzbudil izredno veliko zanimanje. Takoj so se pojavili številni prevodi in ti so se v kratkem času v ogromnih nakladah razprodali po svetu. Svobodni

svet je že bil prepričan, da pomeni izid tega romana v Sovjetski zvezi začetek nove dobe. Toda to mnenje je bilo zmotno.

Konec „svobode“

Solženicin je po tem velikem literarnem uspehu ostal tak, kot je bil preje. Stanoval je še naprej v neki slabi kmečki kolibi v Rjazanu. Kadar ni pisal, je sekal drva in pozimi kidal sneg okoli koč. Ni hotel sprejemati časnikarjev, ki so ga obletavali. Bal se je javnih pohval. Slutil je, da Hruščeva destalinizacija ni na trdnih nogah.

Ni se varal. Stalinisti so šli v protinapad in so se — zlasti po ponesrečeni Hruščevi akciji z raketami na Kubi — znova dvignili. Osredotočili so svoj ogenj na Solženicina in njegov roman „En dan Ivana Denisoviča“. Kmalu po padcu Hruščeva (oktober 1964) je moral roman izginiti iz trgovin in knjižnic. Tajna sovjetska policija je začela zasledovati Solženicina, cenzurirati njegova pisma in poslušati njegove telefonske razgovore. Romana „Prvi krog“ ni mogel več tiskati doma. Roman „Rakov oddelek“, ki je bil že v tisku, pa je oblast dala nalog uničiti stavek in prepovedala sploh kje omenjati Solženicinovo ime.

Solženicin je tedaj po tajni poti poslal rokopisa dveh omenjenih romanov (Prvi krog in Rakov oddelek) na Zahod, kjer sta bila natiskana in sprejeta zopet z velikim navdušenjem in odobravanjem.

Razumljivo je, da so bile sovjetske oblasti razkačene. Ker pa je užival simpatije svobodnega sveta in celo zahodnih protistalinistično usmerjenih komunističnih strank, si ga niso upali likvidirati. Onemogočili pa so mu bivanje v Rjazanu. Zato se je preselil v dačo, počitniško hišo, svojega prijatelja Mstislava Rostropoviča, svetovno znanega čelista in orkestrskega dirigenta. Tam je napisal roman „Avgust 1914“ in tam je tudi nekega dne zvedel, da mu je bila podeljena Nobelova nagrada za književnost. To pa je bil nov vzrok za močne napade nanj in zahteve, da se ga kaznuje ali izžene iz države.

Kakor smo že v uvodu zapisali, Solženicin ni šel osebno po nagrado v Stockholm, ker je zvedel, da ne bo dobil povratne vize v Rusijo, ki jo je ljubil z vsem srcem in kjer je živela njegova družina.

Ko je v Rostropovičevi dači dokončal „Avgust 1914“ — roman, poln narodnega ponosa in patriotizma — in ga ponudil v tisk, mu ga seveda nihče ni hotel natisniti ne samo zato, ker je postal sumljiv človek, ampak tudi zato, ker je kot globoko veren mož — kar je razvidno iz mnogih njegovih del — besedo Bog pisal z veliko začetnico in tega ni hotel popraviti.* Zato je tudi ta roman po tajni poti s pomočjo prijateljev

* V slovenskih prevodih Solženicinovih del, ki so izšli v Ljubljani, so besedo Bog natiskali seveda z malo začetnico.

Lastovke

„Očka, kaj žvrgolijo,
očka, kam pa letijo
ptičke, procesije črne?
Očka, ali se vrne
mamica z lastovko malo?
Prazno je gnezdo ostalo...“

„Sinek, v slovo žvrgolijo,
sinek, k jugu letijo.
V jate tesno so se zbrale
ptičke, popotnice male.
Sestric lastovk je truma
dala še tvoji poguma.
K jugu, k soncu jih vabi.
Gnezdeca pa ne pozabi.“

Anica Černejeva

spravil v Švico, kjer so ga natisnili najprej v ruščini, nato pa je bil preveden še v druge jezike. Kakor prejšnje knjige, tako je tudi ta knjiga postala ena najbolj branih na Zahodu.

Grožnje s strani sovjetskih oblasti so bile vedno hujše. Tajna policija je preiskala stanovanje njegove znanke Elizabete Voronjaskaje in našla pri njej del rokopisa „Otočje Gulag 1918—1956“ z dokumentarnim opisom strahot v sovjetskih taboriščih. Solženicin se je zavedal, da mu grozi sedaj najhujše. Zato je šel takoj v napad in je svojemu zaupniku v Parizu naročil, da naj se „Otočje Gulag 1918—1956“ takoj natiska. En izvod rokopisa je — kakor že

pri prejšnjih delih — tajno spravil v inozemstvo.

Otočje Gulag in izgon

V decembru 1973 sta izšla v Parizu prva dva dela „Otočja Gulag“. Izid je pomenil eno največjih svetovnih senzacij. Solženicin je v teh knjigah odkril nečloveško življenje v sovjetskih koncentracijskih taboriščih, skozi katera je šlo okoli 15 milijonov sužnjev. Knjiga je napisana na temelju dokumentov in pričevanj nešteti jetnikov in je gotovo ena najhujših obsodb komunističnega sistema. Solženicin je v teh delih dokazal tudi to, da ni bil samo Stalin kriv tega sistema, ampak da je navodila za sistematično uničevanje in streljanje nasprotnikov dal že Lenin.

Sovjetske oblasti tega silnega udarca niso mogle mirno prenesti. Dne 12. februarja 1974 je bil aretiran, zaprt ter obtožen izdajstva, za kar obstaja v Sovjetski zvezi samo smrtna kazen. Ko so ga po aretaciji hoteli zaslišati, ni hotel odgovarjati na vprašanja policijskih uradnikov. Naslednjega dne je dobil dekret, da mu je odvzeto sovjetsko državljanstvo in da je izgnan iz države. Odpeljali so ga na letališče, ga vkrcali na letalo, ki ga je odpeljalo v Frankfurt, kjer je bil en dan gost nobelovca Heinricha Bölla. Od tam pa je že naslednji dan odpotoval v Švico. Šest tednov za tem je prišla za njim tudi njegova družina. Poz-

neje se je za stalno naselil v Združenih državah Amerike.

Novo življenje

Tudi izgon Solženicina iz Sovjetske zveze je bila svetovna senzacija kakor preje izid njegovih knjig. Ne samo ves demokratični svet, tudi mnogi levičarji so obsojali to postopanje sovjetskih oblasti. V posebno neprijetnem položaju so se znašle zahodne komunistične stranke, ki so obsojale stalinizem in zato odobravale Solženicinovo pisanje.

Solženicin je na svobodi zaživel novo življenje. Takoj se je lotil nadaljevanja „Otočja Gulag“ (delo bo obsegalo v celoti sedem knjig). V javnosti se skoraj ne pokaže. Le tu in tam se je dal preprostiti za kak časnikarski pogovor, sicer pa ves svoj čas porabi za pisanje.

Najvažnejši pomen Solženicinovih del je v tem, da je z dokumen-

tarno močjo odkril nečloveški sistem, ki duši vsako svobodo in ne spoštuje človeškega dostojanstva. S temi deli ni dvignil duha in vzbudil upanja na boljše čase samo pri svojih ruskih rojakih, ampak je tudi presitemu zahodnemu svetu, ki za trpljenje onstran železne zavese ni imel skoraj nobenega smisla, pretresel vest in ga opozoril na nevarnost, ki grozi vsemu svobodnemu svetu.

To sliko razmer v Sovj. zvezi je Solženicin podal v visoki umetniški-literarni obliki Tolstojeve razsežnosti, ki je ljudem mnogo bolj dostopna, kot so znanstvene in statistične študije o marksizmu, leninizmu in komunizmu sploh. Ta privlačni opis življenja pod sovjetsko oblastjo je osvojil svet in milijonom ljudi odprl oči.

Ruski narod in vse človeštvo morata biti Solženicinu globoko hvaležna, da je podal pravo podobo sovražnika vsega človeštva.

Rudolf Smersu

Pomladni večer

Vetrc se igra z brsti,
večer sloni na brezi,
dekleta s prvim cvetjem v laseh
gredo počoč domov.

Hrepenenje je razpeto čez dolino,
še voda se boji teči,
da ne bi zbudila tišine
prvih rož, ki še spijo.

Karel Mauser

Žalosten večer

Večer je raztrgan
kakor stara pahljača,
na robah posuta z zlatim prahom.

Gledam drevo,
to leto ni odgnalo,
mrtve veje so pribite
na vijoličast mrak.

Karel Mauser

DRUŽINA DANES IN TU

Veliko se govori in piše o družini, o njenem poslanstvu in tudi o njeni krizi. Pri vseh teh razpravljanjih in pri vsem pisanju pa vidimo, da ni jasnosti, še manj pa edinosti glede tega, kaj je družina, kaj je njeno poslanstvo, kakšne dolžnosti ima družba do družine in družina do družbe. V naših dneh prevladujejo še različne zmotе, postavlja se celo vprašanje, če je sodobnemu človeku sploh še potrebna.

Kristjani vemo, da je zakon med možem in ženo božja ustanova, neločljiv, kar pomeni, da ju veže za vse življenje. Skozi stoletja je bilo to za vsa civilizirana ljudstva nekaj popolnoma razumljivega in tudi potrebnega. Monogamna družina, to je zakonska skupnost enega moža in ene žene, je bila za vse tisto genetično jedro, iz katerega se je razvila družba z vsemi svojimi mnogovrstnimi organizacijami in ustanovami. Vsi misleci so nekako do 19. stoletja to resnico brez obotavljanja priznavali. Grški filozof Aristotel se ni obotavljal trditi, da je država rastala iz družine, prav tako tudi nihče ni zanikal, da je družina temelj, osnovna celica družbe.

Ta splošna naravna enotnost je trajala nekako do preteklega stoletja. Takrat je nastopil švicar-teški zgodovinar Bachofen, ki je vprava potreba. To nakazuje raz-

svoji shemi zgodovinskega razvoja družine postavil trditev, da je prvotni človek živel v čredah. Ni navedel dokazov, postavil je trditev kot domnevo. Postopoma je ta domneva dobila svoje zagovornike. Morda je postal njen največji zagovornik ameriški etnograf Lewis Morgan. Ta je Bachofenovo domnevo spremenil v „znanstveno teorijo“ na podlagi preučevanja življenja Indijancev v Severni Ameriki. Monogamna družina je po njegovem nastala iz čredne skupnosti skozi evolucijo do naših dni, to je s pomočjo družbenih sprememb.

Te Morganove teorije so se pozneje poslužili predvsem marksisti, v prvi vrsti Engels z dodatno spremembo, da je do monogamnega zakona prišlo po razvoju proizvodjalnih odnosov in družbenih nasprotij.

Evolucija črednega življenja primitivnega človeka je privedla do življenja parov, kot trdi Morgan, in to življenje v parih sta družba in država legalizirali kot zakon zaradi urejenega spolnega življenja. V toliko ima sodobna družina svoj smisel in pomen, ko se pa bodo ljudje naveličali tega načina družinskega življenja, bo prišlo do novih sprememb. Čas za pa je že prišel, ponekod je že

voj na Švedskem, kjer se že pojavlja mnenje, da je prišlo že tako daleč, da je družina preživela ustanova. Tudi civilni zakon ali poroka, ki bi naj bil pozitivno pravni temelj za ustanovitev družine, ni več potreben, češ da omejuje svobodo človeka, Važen je samo par, to je moški in ženska, ki sta se odločila za skupno življenje zaradi skupnih interesov. Ti so številni in se istovetijo z ljubeznija, ta pa s spolnostjo. Dokler obstajajo pri obeh ti skupni interesi, obstaja tudi par, ko jih pa ni več, se par razide in vsak poišče drugega partnerja, seveda, če ga najde.

To mnenje „parjenja“ ljudi zaradi spolnih in drugih trenutnih interesov je v naši dobi že precej razširjeno. Prisotno je že prav povsod, nobena civilizirana skupnost ni izvzeta. Če tudi tukaj, kjer živimo, pogledamo malo globlje, lahko vidimo, česa se oklepajo nekateri, kakšno pojme in namene imajo glede zakona in družine. Vse to se dogaja v imenu svobode in napredka in so zato nekateri mnenja, da je tudi razporoka, ki jo tako favorizira svobodomiselnost in brezverska družba, že preživela ustanova. Tudi za civilni zakon ali poroko in legalizirano razporoko ne obstaja več nobena potreba. Ker je človek izgubil svojo osebnost in individualnost ter je le del mase, to je črede, se naj vede kot žival v čredi, tako tudi živi. S tem pa je naredil velik korak nazaj,

pozabil na svoje dostojanstvo in poslanstvo, se postavil na rob prepada.

Kronika zakonske zakonodaje v Argentini

Večkrat se sliši in včasih se dela tudi videz, da v okolju, v katerem živimo, ne obstajajo večji problemi glede pojmovanja zakona in družine, da jih nikoli ni bilo. Dejansko ni tako, tudi nikoli ni bilo. Poglejmo samo nekoliko bližje za boljše razumevanje realnosti.

Leta 1869 je bil sprejet zakon, ki je urejeval zakonsko zvezo in se v glavnem naslanjal na zadevno cerkveno zakonodajo. Zadeve zakonske zveze so se obravnavale pred cerkvenimi sodišči in razsodbe teh je priznala tudi civilna oblast. Toda leta 1889 je novi zakon razveljavil obstoječo zakonodajo in prenesel vso pristojnost odločanja in sojenja na civilna sodišča. Sodelovanje ali intervencija cerkvene oblasti je bila izključena. Ti predpisi s poznejšimi dopolnili so veljavni še danes. Dovoljuje se razporoka pod določenimi pogoji, a ne da možnosti za novo poroko. Toda tudi ta zakon ni zadovoljil liberalne, socialistične in radikalne kroge, kajti leta 1888, pred sprejetjem reforme, je poslanec Juan Balestra predložil parlamentu zakonski predlog, da se ločencem dovoli, da sklenejo ponovno civilni zakon. Parlament je predlog od-

klonil. Nekaj let pozneje, l. 1901, je konservativni poslanec C. Olivera predložil parlamentu nov predlog za uzakonitev absolutne razporoke. Po ostri debati v parlamentu je bil odklonjen, a tokrat samo z enim glasom večine. Od tedaj naprej so bili predloženi parlamentu za legalizacijo absolutne razporoke naslednji zakonski predlogi:

Leto	Poslanec
1902	Luis Maria Drago, radikal
1907	Alfredo Palacios, socialist
1911	Carlos Conforti, radikal
1913	Alfredo Palacios, socialist, sprememba predloga
1913	Víctor Presenti, koalicija
1914	Federico Pinedo, konservativec
1917	Mario Bravo, socialist
1919	Carlos Melo, radikal
1920	Ramón Cáecaro, demokrat
1922	Lepoldo Bard, radikal
1922	Antonio di Tomaso, socialist
1932	Bernardo Sierra, neodvisen socialist
1946	Absalón Rojas, radikal
1964	Agustín Rodríguez Araya, radikal
1964	Juan Carlos Coral, socialist
1974	predlog skupine radikalov

V zadnjem letu prve peronistične vlade, ko so se odnosi med režimom in Cerkvijo precej zaostri-li, je bil 22. decembra 1954 sprejet zakon 14.394, ki dovoljuje absolutno razporoko z možnostjo nove poroke. Poznejša vojaška vlada je z zakonskim dekretom z dne

1. marca 1956 le suspendirala drugi del člena 31 omenjenega zakona, v kolikor se dovoljuje ločen-cem sklenitev nove zakonske zve-ze.

V letih 1967—1970 je takratna vojaška vlada uvedla nove spre-membe v zakonskem pravu. Obdr-žala je sicer prepoved ponovne poroke, a olajšala razporoko.

Kljub temu, da v deželi ponov-na poroka ni dovoljena, si pre-možnejši pomagajo tako, da jih gredo sklepat v sosedne države. Obstajajo za to specializirane od-vetniške pisarne, radijsko propa-gando pa jim vrši postaja v so-sedni državi, kar je najbrž edin-stven primer na svetu. Državna oblast take zakone tolerira, druž-ba pa sprejme kot nekaj potreb-nega in umevnega. Revnejši sloji si ponovne poroke v inozemstvu ne morejo privoščiti, zato jih pravna stran ne zanima in si eno-stavno izberejo drugi par. Tudi do teh je oblast širokosrčna in družba tolerantna. Zanimive in večkrat tudi salomonske so potem zapuščinske razprave.

Na severu dežele, kjer ljudje živijo še primitivno življenje, ob-staja zakon na poskušnjo in so za sklepanje odločilne plemenske ali rodovne tradicije.

Ta bežna kronika nam dokazu-je, da je zakonska zveza na zelo krhkih nogah. Lahko rečemo, da večina ljudi ne pozna pravega po-mena zakona ali ga noče poznati, še manj pa namena in pomena krščanskega zakona, zato je za

mnoge prava poroka le civilna, cerkvena pa poročna ceremonija, ki naj bi naj dala malo več slavnostnega poudarka.

Evolucija v pojmovanju zakona in družine

Nekako do leta 1943-45 so v družinskem življenju prevladovala patriarhalne razmere in strogo določena pravila. Dekle je na primer dobila zaročenca v družbi, v katero so zahajali starši, če je šlo za primer meščanske višje družbe, ali pa na plesišču v klubu, na katero je šla vedno v spremstvu matere ali bližnjih sorodnikov. Fant je smel obiskovati svojo zaročenko ob določenih dnevih v tednu in ob določeni uri. Za take obiske so veljala določena pravila in jim ni nihče ugovarjal. Da je prišlo do poroke, je bil nepisan predpogoj, da je imel zaročenec poklic in stalno službo ter stanovanje, pa čeprav skromno. O vsem je odločala družina, v glavnem zaročenke. Oče je bil gospodar in je odločal o življenju v družini.

Po omenjenih letih je v teh družinskih odnosih nastopila neke vrste socialna revolucija. Njen zametek se pripisuje vplivu severnoameriških, italijanskih in nekaterih domačih filmov, ki so poudarjali važnost osebnosti posameznika, njen razvoj in svobodo v ljubezni ter v odnosih med spoloma. Mladina se je nekako masovno oprijela te miselnosti in začela je odklanjati odrasle, nji-

hovo pravico do nadzorstva in odločanja.

Spremembe so segle prav v osrčje družine, v njene korenine. Če sta bila do tedaj na prvem mestu v družini oče in mati, so to mesto prevzeli otroci. Postali so važni, os, okoli katere se je začelo vrteti vse življenje družine. Starši so se najprej odpovedali svoji nekdanji avtoritarnosti, potem popuščali tudi pri avtoriteti ter skušali obdržati vpliv nad otroci z oboževanjem in dvorjenjem. V vzgoji so začeli prevladovati novi pojmi in metode. Nekateri trdijo, da so se otroci otrešli skoraj popolnoma skrbstva in vodstva staršev.

Če so preje imeli starši besedo in vpliv pri izbiri zaročenca in zaročenke, je to sedaj postala izključna zadeva sina in hčerke. Od hiše gresta ob poljubni uri in se vrneta, kadar hočeta. Popolna in skoraj nekontrolirana prostost. Moralne vezi, pravila preteklosti in vera so postavljeni ob stran in v pozabo.

V tem novonastalem položaju je dobil večjo veljavo mladi človek, ki je imel v družbi dober položaj ali status, zato so se začeli starši izredno truditi za status svojih sinov in hčera. Borba za status je postala njihova glavna naloga in problem, ki je zasenčil tudi sina ali hčer. Če je bilo življenje prej zmaterializirano, je to sedaj doseglo svoj višek.

Ljubezen med spoloma se isto-

veti s spolnostjo. V tem ne pri-
znavajo nobene omejitve, češ da
je življenjska potreba mladega
človeka. Za preprečitev posledic
uživajo tablete, ob razočaranjih
se pa zatekajo večkrat k brezvest-
nim psihologom in zdravnikom, ki
jih izkoriščajo, ali se pa predajo
uživanju mamil.

Morda preje niso bili vsi zako-
ni sklenjeni popolnoma svobodno,
a je bila stalnost zakonske zve-
ze za večino popolnoma razumlji-
va, sprejeta in do neke mere spo-
štovana. To je sedaj pretrgano in
je spoštovanje stalnosti in neloč-
ljivosti zakonske zveze še bolj
potisnjeno v ozadje. Mladi so od-
rasli brez prave družinske vzgo-
je, zato je nastala džungla.

Mladi v veliki večini ne čutijo
potrebe po veri; prepričani so, da
lahko živijo brez vere. To velja
predvsem za moški spol. Boga si-
cer ne zanikajo, a Cerkev je zanje
nepotrebna ustanova. Če niso do
vere sovražni, so pa indiferentni.
Zato tudi svojih otrok ne dajo več
krstiti. Včasih so ostali otroci brez
krsta v revnih družinah ali v od-
daljenih raztresenih naseljih, da-
nes je to privilegij mladih in do-
bro situiranih ljudi.

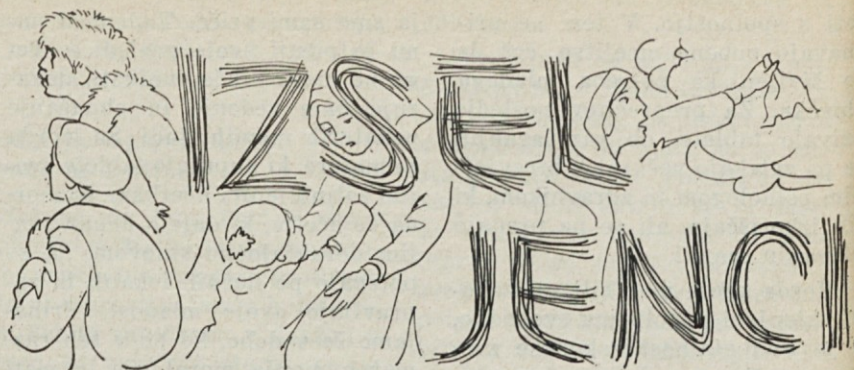
Družine, posebno mlade, so na-
čete v svojem jedru in temeljih.
Splav sicer ni uzakonjen, a je
letno več splavov kot rojstev. To
je eden izmed največjih proble-
mov te družbe poleg izpodrivanja
vere in verskega življenja iz za-
sebnega in javnega življenja.

Precejšnjemu delu tega razvo-

ja smo sami priče. Tudi med na-
mi je pustil svoje posledice. Te-
ga ne more nihče zanikati, doka-
zuje nam vedenje in obnašanje
nekaterih mladih ljudi. So morda
že matere, ki kupujejo tablete svo-
jim zaljubljenim hčerkam, so mor-
da že očetje, ki dajejo denar svo-
jim doraščajočim sinovom, da se
potepajo po nočnih lokalih in za-
pravljajo svojo mladost. Priha-
jamo že v dobo, ko bo v teh raz-
merah morda moral oče in mati
nastopiti pred svojim sinom ali
hčerjo kot Janez Krstnik pred He-
rodom. Janezu so odsekali glavo,
njim se to ne bo zgodilo, lahko
pa jo zgubijo na drug način, če
se ne bodo pravočasno zanimali
za svoje sinove in hčere ter jih
usmerjali v tej vedno večji zme-
šnjavi.

To žalostno stanje so uvideli
tudi škofje in leta 1976 priporo-
čili, da naj dušnopastirska skrb
velja prizadevanjem za obnovo
krščanskega življenja in vzgoje v
družinah. Akcija se nadaljuje tu-
di letos. Učijo, da je potrebno
sprejeti napredek in socialne
spremembe, ki jih ta prinaša, ven-
dar se ne sme dovoliti, da bi iz-
rinile človeka iz družine in sre-
dišča življenja, da bi iz družine
in življenja izrinile Boga in nje-
gove zapovedi. Obdržati morajo
svojo večno vrednost in pomen.
Človek ni čredna žival, ni del ma-
se, je oseba in otrok božji na po-
ti k Bogu. Govorijo tudi nam, ne
preslišimo tega klica!

Av gust Horvat



Johan Bojer — Božo Vodušek

Čisto drugače pa je delovala ravnina na Pera. Nedaleč od kočje je nametal grič iz prsti. Če ga je kdo vprašal, kaj to pomeni, ni hotel ničesar povedati. Kadar pa so prišli napadi in ga je prerija obsedla s tisto pekočo otožnostjo, da ni mogel trpeti ne Ane ne otroka, mu je bilo nekako v utego gledati ta grič. Kdaj in kdaj je vrgel nekaj novih lopat zemlje nanj in to mu je dobro delo. Sicer že zdavnaj ni bil tolik kakor njegov prijatelj, borov grič v domačem kraju. Vendar, malo pa se je le dvigal iz ravnih tal in tako je Per spet vrgel nekaj lopat zemlje nanj. Ta se vdaja žganju, drugi se vdaja zli omami, ki jo v njem vzbuja pusta zemlja. Pripetilo se je, da se je Per moral vdati in iti v mraku vse dalje in dalje. Misli so bile vse bolj mračne, ali prerija se je le umikala, umikala, umikala. Kaj naj bi bila Ana storila, ko ga je videla, kako se je

nazadnje vračal z opotekajočimi se koraki? Njegove oči so bile včasih tako divje, da ni smel blizu otroka. Če se ji je le posrečilo spraviti ga v posteljo. To je precej pomagalo, samo da je mogel spati, spati. Prihodnji dan je bil ponavadi spet nežen in pogosto ni vedel, kaj vse naj bi dobrega storil.

Nekega dne je sedela Ana v koči, ko sta vstopila dva tuja človeka. Pozdravila sta norveško, bila sta prašna in potna in škornje sta imela izhojene. Prosila sta jedi, več dni in noči sta bila v preriji in živež jima je bil pošel že pred dvema dnevoma. Iskala sta zemlje, hvala Bogu, da sta končno našla ljudi. Ana je postavila pred njiju mleka in kaše in kar popadla sta skledo. Ana je gledala enega od njiju. Bil je brez brade in mlad.

Pripovedovala sta, da prihajata

iz Illinoisa. Tam se je bila ustanovila neka norveška naselbina in lepo napredovala. Potem pa so se okrog in okrog naselili Poljaki, ki jih je podpirala katoliška cerkev. Tega sosedstva Norvežani nekega dne niso mogli več trpeti. Šest farmarjev je zdaj tam zemljo prodalo in ta dva, ki sta prišla semkaj, sta bila poslana, da poiščeta nove zemlje. Ali bi ponoči lahko spala tukaj?

Lahko bosta spala na tleh. Perju ne bo odgnal.

Ali medtem, ko sta prihodnje dopoldne še na ves glas smrčala, je Morten Kvidal imel s tovariši razgovor.

In nazadnje so sklenili, da bi bilo lepo in dobro, če bi dobili za sosede dostojne ljudi. Ampak preblizu ni bilo treba, da bi se naselili. Oni, ki so prvi prišli semkaj, so morali imeti prostora, da bi se razmahnili.

„Da, da, pojdi tja in jima povej, Morten,“ je rekel Ola Vatne.

In Morten je šel. Sicer pa se s tujcema ni bilo težko sporazumeti. Spremil ju je dober kos poti do naselbine in jima pomagal izbrati zemljo.

Največ skrbi mu je prizadevala zemlja, ki jo je bil zapustil Erik Foss. Bila je zdaj brez gospodarja, zakaj Erik je ni imel dovolj dolgo, da bi bila končnoveljavno prepisana nanj. Morten pa je to zemljo določil Kalovemu najstarejšemu sinu, ko bo dovolj star, da bo dobil pravico do zastonjskega deleža. Do tedaj pa naj bi jo obde-

loval Kal, če ne pridejo zraven tujci in se ne vmešajo.

Nihče ni vedel, da je bil Kal navsezgodaj čisto na skrivaj v preriji in napisal svoje ime na najbližji sekcijski znak proti zahodu. To sicer ni bilo dovoljeno, ampak naj le poskusi kdo priti in mu zemljo vzeti.

Ana je naslednje dni hodila okrog in spet pela, čeprav je opazila, da jo je Per gledal nekam nezaupno. Ampak res, eden od iskalcev zemlje je bil tako mlad.

Že se je bližal čas žetve, ko je Karen Skaret neke nedelje zjutraj prebudil zvok kravjega zvonca v bližini. Pomela si je oči. Ali je sanjala? Tukaj nihče ni imel zvonca za krave. Ampak zvenelo je tako domače. Spominjalo jo je tako na stare čase v Skaretu.

Ko je prišla iz koč, je videla v sončnem jutru celo čredo rdečih in belih krav, ki se je pasla na ravnini. Ali je bila kaka čarovnija? Ne, v ozadju je videla dim. Pa menda vendar niso bili Indijanci?

O ne! Čez dan so prišle ženske in možje in tudi otroci in so voščili dober dan, kakor kristjani. Bila je mala kolonija iz Illinoisa, ki je pripotovala semkaj.

Videti toliko novih obrazov, kakšno dožvetje je bilo to za ženske, ki so leto in dan živele v kočah tukaj v samoti! Ali kako bo s pogoščenjem teh tujih ljudi? Tukaj ni bilo ničesar drugega kakor kaša in mleko. Kava — da, morebiti ima Karen še nekaj zrn. Ali hočete popiti skodelico kave?

Ampak ne, tujci so sami napravili v svojem taborišču slavnostno pojedino. Zdaj morajo priti stari naseljenci k njim. Pripravljajo se skoraj kakor za svatbo. Celo učitelj Jo se je danes obril in zavezal okrog vratu volneno ruto. Elza gre zraven Ola, od sonca ožgana in z lahkimi koraki. Ana je kakor mlado dekle, kaj bo res spet videla toliko ljudi? V taborišču pa zagledajo vozove in konje z deskami. Ti tukaj hočejo bržkone kar od začetka pričeti na veliko in si takoj zgraditi lesene hiše. „Odkod pa prav za prav ste?“ je vprašal Kal. Ah, večidel so iz okolice Trondhjema. Ampak tisti tam z rdečo brado je Irec. Razume samo angleško. Najprej sta prišla na vrsto čokolada in kruh iz mesta, potem pečeno meso in požirek žganja. Zabavali so se dobro. Vprašanja so švigala sem in tja: kako je bilo tam, od koder so prišli, in spet vprašanja o življenju tukaj v preriji. Ali je bila zima ostra? Otroci iz Skareta so dobili tovariše. Irec je imel blede rdečelaso hčerko, ki je razumela samo angleško, ampak otroci so se kljub temu lahko s njo igrali. Zdaj so kar zdrveli in skakali sem in tja na prostem.

Nato so taborišče razdrli in ljudje so odšli dalje proti severozahodu. Težki prerijski vozovi so se razšli na različne dele zemlje. In naslednje dni so se vile iz prerije proti nebu zastave dima. Če je bilo prav mirno vreme, je bilo slišati udarce kladiv.

Da, tako so prišli sosedje.

Seveda je bila dobra letina. Če je pomislil Kal na njive, ki jih je imel v domovini, se mu niso zdele nič večje kakor pisemske znamke v primeri s temi ploskvami, ki jih je izoral lani in letos. Zdaj je valovilo vse kakor zlato morje. O ta obilica zrn, ta obilica pšenice! In zraven tega je imel še delež Erika Fossa. Da le ne bi nihče prišel in mu ga vzel. Hudo bi ga zadelo. Združili so se in pomagali drug drugemu. Možje so hodili drug za drugim in vihteli kose. Žene in otroci so jim sledili sklonjeni, vezali snope in grabili travo v kopice. Sonce je sijalo, nebo je bilo nenavadno sinje in veliko, za kupom snopov je ležal Elzin otrok in kričal. Ampak Elza se ni utegnila zmeniti zanj. Razoglava in vsa znojna je delala kakor drugi. Ali pa je videla Ola kdaj lepšega kakor zdaj, ko je vihtel koso, z odpeto srajco na prsih? Zlati čop las jo je spominjal na krono. Ah, kakšen fant je bil. Nihče ni mislil na to, da bi šel pred večerom domov, živež so imeli s seboj. Nekolikokrat na dan so sedli na kup žita, jedli mrzlo kašo in pili mleko. Nato so se naslonili na snope in za trenutek zatisnili oči, da bi se odpočili. Ampak fantje so vendar fantje in mlade žene so vendar mlade, pa čeprav so še tako zelo poročene. Pripetilo se je, da je učitelj položil svojo glavo Ani v naročje in Morten se je drznil objeti Elzo za trenutek okrog pasu. Zakonski možje so se smejali, Kal

pa je rekel: Hej, zdaj pa le udarimo! Morali so spet vstati, delo je moralo biti izvršeno v enem zamahu. Najprej tukaj, potem pri sosedu. Pomislite vendar, če bi pričela padati toča. Treba je bilo vstati ob prvem dnevnem svitu in pozno iti spat.

In potem je potoval mlatilni stroj od soseda do soseda. To je bilo pšenice! Grmadila se je v kupe, bila je sam čisti živež in morala je ležati na prostem soncu in dežju, dokler je ne bodo odpejljali v mesto. Najhuje je bilo pri Kalu. Imel jo je gotovo dvakrat toliko kakor drugi. Hodil je okrog nje in gledal od pšeničnih hribov k velikanskim kupom slame. Saj je bilo vse laž in izmišljotina, vendar bilo je njegovo. Nekega dne je bil njegov značaj postavljen na trdo preizkušnjo. Olu je poginil vol. Zdaj je imel samo še enega, Kal pa štiri. Bil je pravi vrag. Kal je bil mislil ostati doma in orati z dvema voloma, fant Anders pa bi peljal z drugimi vred pšenico v mesto. Zdaj pa ti pride vmes ta smola! Kal si je pulil lase. Če je Ola prav poznal, nikakor ni bilo pričakovati, da bo prišel k ujemu in ga prosil pomoči. Rajši bo vse vrgel v kot, fant je imel svojo glavo. Kal se je nekaj časa moral boriti sam s seboj, preden je rekel: „Je že tako, Anders, vzeti moraš Toma in ga peljati k njemu!“ Vendar ta dan mu ni šla nobena stvar več prav od rok.

Potem je prišla vožnja v mesto. Na vse zgodaj se je premaknilo

pet težkih zibajočih se voz prek ravnine. Čemu naj bi šel voz za vozom? Saj tukaj vendar ni bilo nobene poti. Voli so vlekli, kolikor so pač mogli, možje so ležali na tovoru. Daleč na vzhodu se je svitala rdečkasta progga dneva. Ola ni bilo z njimi, materin ljubljencek je sedel na njegovem tovoru. Še zmeraj je živel v nekaki skupnosti z učiteljem. Ali to leto se je nameraval prav zares ločiti od njega. Zdaj bo dobil denar, da si bo kupil par volov. In razen tega si bo postavil kočo, ko se bo vrnil iz mesta.

Dan je bil vse bolj vroč. Morali so se ustaviti in nekaj jesti. In tudi volom so morali dati nekaj ur počitka. Potem se je pričela spet ista počasna vožnja prek neskončne planjave. Zvečer so napravili ogenj in skuhali kakor po navadi kašo. Nazadnje so legli vsak pod svoj voz. In tema in zvezdnato nebo sta se bočila nad njimi.

Tretjega dne pa so daleč na obzorju zagledali nekaj, kar se je premikalo v isti smeri kakor oni. Bila je vrsta z žitom naloženih voz iz neke druge naselbine z druge strani sveta. Proti večeru so doseglji vojaško cesto in tedaj je bilo volom lažje. Ali zdaj so se morali neprenehoma umikati, da so mogli drugi tovorni vozovi, v katere so bili vpreženi po štirje hitri konji, mimo njih. S stranskih potov je prihajalo v vrstah več in več voz. Nastala je dolga progga tovornih voz, ki je bila na potu v mesto. Potem so srečali vrsto voz, ki je

bila že tamkaj. Možje so imeli rdeče obraze od pitja. Peli in razgrajali so in pokali z biči.

Ali tik pred mestom so stali vozovi nagosto stisnjeni. Tega dne ni bilo mogoče več priti dalje. Po vseh ulicah so bile enako dolge vrste, voz pri vozu. **Morali so čakati**, da so prišli na vrsto. Vsak tovor je moral biti stehtan in zložen pri žitnem elevatorju. Morten in njegovi tovariši so se morali ustaviti dobršen kos poti zunaj mesta. Možje so poskakali na tla, gledali drug drugega in se smejali.

„No, kaj praviš k temu?“

„Pravim, da se moramo nama-zati s potrpežljivostjo.“

Ob vrsti voz pa so se klatili prekupčevalci z žitom. Opazovali so ljudi in jim ponujali žganja. „Poslušajte, ljudje božji, čemu bi stali tukaj in čakali do sodnega

dne?“ je dejal tak prekupčevalec. „Čakati morate najmanj tri dni, da pridete do tehtnice! In cene padajo vsak dan, telegrafsko sporočilo imam s čikaške borze. Prodajte rajši meni. Danes še lahko dam osemdeset centov za mernik, ali jutri, stavim, jih bo samo še šestdeset.“ In potegnil je iz žepa listnico in mahal tem prerijskim ljudem, ki že leto in dan niso videli nobenega denarja, z bankovci pred očmi. Mnogo jih je nasedlo. Morten je hodil okrog svojih ljudi in govoril: „Le nobenih neumnosti! Počakali bomo.“

Čakati, da. Volov ni bilo mogoče izpreči. Kadar se je prednji voz premaknil malo dalje, mu je bilo treba slediti. Voli in ljudje so morali jesti kar na mestu in biti noč in dan na cesti, dokler niso prišli na vrsto.

(Bo še)

Prošnja

Vem, Gospod:
trava sem
in trnje
ob izhojeni poti.

Daj,
da bom tistim,
ki mimo gredo,
vsaj rigeljc droban,
vsaj šipkova roža.

Karel Mauser

Rojen Slovenec, ki svoj narod zataji, je podoben prigreti jedi, ki nobenemu zdrava ni: tak človek svojega rodu žlahtne lastnosti pozabi in se slabotnim privadi in je, kakor preoblečen vran, od vseh zaničevan. Ne bodi vas tedaj sram, da ste Slovenci: to naj bo vaša čast! Ljubite svoj rod, spoštujte svoj jezik! Za čast svojega jezika vsak pošten mož bolj skrbi kakor pošten ženin za čast in poštenje svoje neveste. (A. M. Slomšek)

Ni treba biti posebno dober opazovalec, da doženemo, kako tisti, ki ne spoštujejo svojega jezika dovolj in ki se jim ne zdi vredno govoriti v lepem jeziku, navadno niso osebnosti. Osebnost in odnos do jezika sta vedno v globoki medsebojni odvisnosti... (France Novšak)



med nami v Argentini

Zlata maša g. Gregorja Malija

Prvo nedeljo v juliju je župnik Gregor Mali obhajal svojo zlato mašo. Slavnost je bila v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši. Vhod v cerkev je okrasil s pozdravnim napisom Stane Snoj, cerkev s cvetjem in zelenjem pa Anica Rode. Ob 5. popoldne je bila cerkev že polna svatov in drugih vernikov iz vseh predelov slovenskega Vélikega Buenos Airesa, ki so napolnili tudi velik del dvorišča. Zlatomašnik je prišel v cerkev v sprevodu najbližjih sorodnikov, ministrantov in somaševalcev. Pred vhomom v cerkev so zlatomašnika pozdravili njegovi pranečaki Tonček, Helena in Andrejček Rode, njihova mati nečakinja Ivanka Rode, v imenu učencev Jegličeve šole Kristina Pérez in v imenu faranov slovenske cerkve Jože Repovž. Med zlatomašno slovesno mašo je prepeval zbor Gallus pod vodstvom dr. Julija Savellija, orglala pa je Anka Savelli-Gaser. Z zlatomašnikom so somaševali mons. Orehar, ki je v pridigi govoril o duhovništvu po božji besedi in nauku Cerkve, dr. Franc

Gnidovec, Albin Avguštin, France Bergant, Matija Borštnar, Jože Cvelbar, dr. Mirko Gogala, Mirko Grbec, Franc Grom, Jože Horn, Matija Lamovšek, Janez Markič, Mariko Mavrič, prelat France Novak, Janez Petek, p. Ciril Petelin, Janez Pintar, Tone Pintarič, Milan Povše. Stanko Skvarča, Anton Stanonik, Jože Škerbec, Franc Urbanija in dr. Filip Žakelj. V cerkvi so bili tudi duhovniki Jože Košiček, Štefan Novak, dr. Alojzij Stare in Marjan Bečan. Potek maše je napovedoval bogoslovec Jože Repovž ml. Po govoru je mons. Orehar prebral čestitke vatikanskega državnega tajništva in buenosaireskega nadškofa kard. Aramburuja. Med darovanjem je Gallus pel tri pesmi Matija Tomca in Alojzija Mava na besedilo g. Malija, med mašo pa Mavovo mašo sv. Vincencija. Ob koncu maše je bila še zahvalna pesem.

K slavnostni večerji v dvorani je bilo povabljenih skoraj 200 svatov. Med večerjo so čestitali zlatomašniku mons. Orehar, predsednik NO za Slovenijo Miloš Stare, v imenu žup-

nije Ajdovec dr. Gnidovec, predsednik ZS Marjan Loboda, predsednik SKA dr. Tine Debeljak, župnik Jože Cvelbar iz Pittsburga v Sev. Ameriki kot Malijev sodelavec v taboriščnih letih, dr. Filip Žakelj, Jože Horn in Peter Klobovs. 4 Gerkmanove deklice iz Lanusa so zapele triglasno nekaj pesmic, nazadnje pa se je vsem zahvalil zlatomašnik sam.

Celotna zlatomašniška slovesnost je pričala, kako rojaki, ki poznajo g. Malija že iz Slovenije ali pa iz taboriščnih ali argentinskih let, cenijo zlatomašnika, in je bila obenem res velik praznik za slovensko skupnost v Buenos Airesu. O poteku nje-govega življenja in dela bomo brali v zaporednih številkah naše revije.

Prve sobote

Slovenci v Argentini smo začeli skupno opravljati zadostilno pobožnost prvih sobot na čast Marijine-mu brezmadežnemu Srcu v juniju. K splošnim namenom zadoščevanja dodajemo še prošnjo za duhovniške in redovniške poklice.

Občni zbor SKA

21. maja je bil v Slovenski hiši občni zbor Slovenske kulturne akcije z obračunom za preteklo dvoletje in z izmenjavo misli o delovanju v prihodnjem dvoletju. Pri volitvah je bil izvoljen novi odbor: predsednik dr. Tine Debeljak, podpredsednik arh. Marjan Eiletz, tajnik Ladislav Lenček in blagajnik Lojze Rezelj. Vod-

je odsekov izbirajo posamezni odseki med seboj.

Ob polletnici smrti se je SKA poklonila spominu Karla Mauserja 8. julija na 1. letošnjem kulturnem večeru. V cerkvi Marije Pomagaj je bila zanj sv. maša, ki jo je daroval mons. Anton Orehar, v dvorani pa je o Mauserju pisatelju govoril France Papež, dr. Tine Debeljak je govoril o Mauserju kot pesniku in o nastanku trilogije Ljudje pod bičem. Mauserjeva dela so brali in recitali Milka in Janika Pezdirc, Nataša Smersu, Frido Beznik, Maks Nose in Lojze Rezelj.

Alojzijevega proslava

V nedeljo 26. junija je bila v Slovenski hiši Alojzijevega proslava slovenskih ljudskih šol Vélikega Buenos Airesa. Ob 4 popoldne je bila v cerkvi Marije Pomagaj sv. maša, ki jo je daroval msgr. Anton Orehar in med katero je vodila petje skupina šolarjev Rožmanove šole iz San Martina. Med mašo so se šolski otroci posvetili Marijinemu brezmadežnemu Srcu.

Po maši so se otroci poklonili pobitim domobrancem in drugim protikomunističnim žrtvam pred spomenikom na dvorišču Slovenske hiše, potem pa so v dvorani otroci Jurčičeve šole (ne Stritarjeve, kot je bilo po pomoti napisano v prejšnji številki naše revije) iz Carapachaya odigrali otroško igro „Deklica Marjetka in velikan Teleban“.



novice iz Slovenije



Izjava nadškofa Pogačnika

„Svobodna Slovenija“ je v svoji št. 24 (16. 6. 77) objavila naslednjo novico:

Konec maja je bilo dostavljeno Ameriški domovini v Clevelandu pismo iz Slovenije, v katerem stoji med drugim tole:

„Na Veliki četrtek, 7. aprila 1977, je nadškof Pogačnik posvečal sveta olja. Navzoči so bili vsi ljubljanski župniki, vsi dekani škofije in polna stolnica ljudi. Nadškof Pogačnik je stopil naprej in je na mikrofon takole govoril:

„Naše najvišje oblasti vedno pritiskajo name, da moram obsoditi škofa Rožmana, domobrance in belogardizem. Tega pa ne bom nikoli naredil. Škof Rožman je namrem toliko dobrega storil za našo škofijo in je bil tako dober škof, da ga ne bom nikoli obsojal.

Če so domobranci in belogardisti delali zločine, so jih delali tudi partizani.

Ker je danes Veliki četrtek, moramo premišljevati o ljubezni in o odpuščanju.

Želim, da to, kar sem povedal, poveste vsem drugim, da bodo vsi vedeli.“

Tako je nadškof govoril in bali smo se, da ga bodo prijeli.

Čakali smo, da bodo časopisi o tem poročali, pa do sedaj še ni bilo prav nič slišati. Vse tiho.

Na Veliko noč popoldne (10. aprila) je bila spet stolnica polna in so bili tam vsi ljubljanski župniki. Nadškof je spet govoril in med drugim je takole rekel:

„Neprestano vam pripovedujejo, da nas ne smete poslušati, ker smo zločinci. Vendar vam moram reči, da ne oznajamo svojega nauka, ampak Jezusovega. Če smo res zločinci iz časa vojne, kakor pravijo, pa se ravnajte po Jezusovem nauku, ki je rekel: Poslušajte jih, po njihovem zgledu pa se ne ravnajte!“

Ljubljanski nadškof dr. Jožef Pogačnik je star 75 let, po nastopu komunističnega režima v Jugoslaviji je bil dolgo časa zaprt, kot večje število drugih slovenskih duhovnikov, ki „komunistične resnice“ niso mogli in ne hoteli sprejeti. Dobro se zaveda nevarnosti, ki mu preti, ko je jasno govoril o pritisku, katerega stalno vrše nanj „najvišje oblasti“, toda ostal je zvest svoji vesti. V svoji odgovornosti je povedal pred vso stolnico, kaj od njega zahtevajo, in poudaril, da se ne bo nikdar tej zahtevi podal. S tem je očitno hotel prepričati možnost zlorabe svoje osebe za kako tako podtaknjeno izjavo od strani režima, hotel čuvati resnico in pravico, kot mu to veleva vest in — služba.

Arhitekt Tone Bitenc

14. junija je v šentvidu-Ljubljani umrl arhitekt Tone Bitenc. Rojen je bil l. 1920, maturiral v škofovih zavodih 1939, na univerzi pa postal učenec in potem asistent arhitekta Jožeta Plečnika, ki mu je zaupal izvedbo mnogih svojih zamisli. Po Plečnikovi smrti je postal glavni arhitekt-umetnik za cerkvene objekte. Z duhovnikom slikarjem Stanetom Kregarjem sta oblikovala veliko lepih novih cerkva: Dražgoše, Poljane nad škofjo Loko, Sv. Nežo nad Tržičem, Koseze pri Ljubljani, Kokrico, Bistrico v Tržiču, kapelo v Stranjah. Bitenc se je posebej uveljavil ob preurejevanju prezbiterijev po koncilskih smernicah. Izredno mu je uspela ljubljanska stolnica. Samo v ljubljanski škofiji je sodeloval pri 70 cerkvah, veliko pa je delal tudi za druge slovenske škofije. Opremil je tudi Slovenski misal in Molitveno bogoslužje. Velik je bil tudi v svetni arhitekturi. Uredil je blejski grad in blejski otok z Marijino cerkvico.

Brezje

Za 70-letnico kronanja podobe Marije Pomagaj na Brezjah na angelsko nedeljo 4. septembra bo na programu v soboto 3. dopoldne srečanje z otroki, popoldne z bolniki, zvečer maša in procesija z lučkami, v nedeljo zjutraj maše, glavna ob desetih.

Duhovniške spremembe v ljubljanski nadškofiji

V pokoj so stopili Franc Blaj, župnik v Retečah; Vinko Klemenc, župnik na Savi; Jože Ogrinec, župnij-

ski upravitelj v Kresnicah; Alfonz Jaki, župn. upravitelj na Selih-Šumberku; Viljem Cunder, župnijski upravitelj v Mekinjah; Franc Šoukal, župnik v Kovorju.

Za prošta kolegiatnega kapitlja v Novem mestu je bil imenovan Jože Lap.

Za župnike so bili imenovani: Ivan Kos za Kovor; Alfonz Grozdek za škofjo Loko; Stanko Mehle za Mekinje; Marko Burger za Zagorje ob Savi; Drago Markuš za Reteče; Jože Prijatelj za Šmihel pri Žužemberku.

Za podravnatelja in ekonoma ljubljanskega semenišča Stanko Dolšak.

Za izseljenskega duhovnika je odšel na švedsko Jože Drolc.

Za upravitelje župnij so bili imenovani: Adolf Mežan za Javorje nad škofjo Loko; Jože Miklavčič za Cerklje ob Krki; Alojzij Zaplotnik za Soro; Jože Razingar za Staro cerkev; Vinko Guna za Sv. Lenart nad škofjo Loko; Ivan Trnovec za Kresnice; Ivan Mihelič za šentjurij-Podtabor; Avgust Klobčar za Dobovec; Anton Pahulje za Sela-Šumberk; Anton Trpin za novo župnijo Notranje Gorice.

Smrt duhovnikov

Martin Perc

15. junija je umrl frančiškan Martin Perc, kaplan pri Marijinem Oznanjenju v Ljubljani. Rojen je bil l. 1913 v župniji Kozje, stopil v gimnazijskih letih k frančiškonom in postal l. 1936 duhovnik. Služboval je v Kamniku, bil izgnan med vojno na Hrvaško, po vojni upravljal žup-

niji Stranje in Nevlje, bil eno leto na Brezjah, pet let pri Mar. Ozna-njenju v Ljubljani, l. 1962 postal rek-tor Svete gore pri Gorici, potem na Viču in nazadnje spet v centralni hiši v Ljubljani. Bil je izredno na-darjen, vsestransko izobražen in sil-no delaven.

Martin Krištan

18. junija so pri sv. Marjeti ni-že Ptuja pokopali župnika Martina Krištana. Pokojnik se je rodil l. 1911 v Ponikvi pri Grobelnem in bil l. 1937 v Mariboru posvečen v duhov-nika. Najprej je deloval na Preva-ljah na Koroškem, bil med vojno iz-gnan na Hrvaško, po vojni pa pri sv. Marjeti niže Ptuja. Pet let je bil tudi dekan v ptujski dekaniji.

Franc Mihelčič

1. julija je umrl v Amlachu pri Lienzu prof. dr. Franc Mihelčič, biv-ši salezijanski duhovnik in nazadnje duhovnik innsbruške škofije. Rodil se je na Reki l. 1898 in bil posve-čen 1925. Služboval je po salezi-janskih zavodih, posebno na Selu pri Ljubljani, kjer je vodil vzgojni za-vod. Postal je velik strokovnjak v botaniki, napisal nekaj knjig, poseb-no s področja mahov. Pri celovski Mohorjevi je izdal knjigo Naše zdra-vilne rastline. Maja 1945 se je pred partizani umaknil na Koroško, be-bunska leta prebil v taboriščih v Av-striji, potem pa je šel službovat v Španijo. L. 1954 je bil inkardiniran v ljubljansko škofijo in l. 1962 v in-sbruško, kjer je dolga leta uprav-ljal Amlach.

Stari trg pri Ložu

Župnijska skupnost Stari trg pri Ložu se je vključila v jubilejno leto, ko občani Loške doline slavijo 500-let. razglasitve Loža za mesto, z mi-slijo, z zlatimi črkami vklesano v kamen ob krstilnici v farni cerkvi: „Iz roda v rod vseh živih pot naj k Tebi vodi, o Gospod!“ V soboto 9. julija zvečer je bila pod razvalinami strega loškega gradu v cerkvi sv. Petra v Ložu odprta razstava naj-bolj zanimive dokumentacije iz žu-pnijskega arhiva. Gre za pergamente iz 14., 15. in 16. stoletja ter stare urbarje in matične knjige. Razstav-ljena so bila tudi nekatera dela ba-ročnega slikarja Fortunata Bergan-ta in nekaj plastik in paramentov iz župnijskega inventarja. Razstavo so odprli s koncertom župnijskega mo-škega, mešanega in mladinskega pev-skega zbora. Slovesno evharistično bogoslužje v nedeljo 10. julija je v župnijski cerkvi v Starem trgu vo-dil škof Lenič.

Novomašniki mariborske in koprške škofije

V prejšnji številki DŽ smo ob-javili imena letošnjih novomašnikov ljubljanske nadškofije. Tu objavlja-mo še imena novomašnikov maribor-ske in koprške škofije.

Mariborska škofija: Jože Belak (27 let, župnija Mozirje); Jože Ber-ginec (24, Laško, Sv. Martin); Jan-ko Frangeš (26, Cirkovce); Štefan Hodnik (27, Gornja Bistrica-Čren-šovci); Franc Hozjan (27, Tumišče); Jože Hozjan (27, Odranci); Alojz Krašovec (24, Podčetrtek); Jože Pla-

ninc (2, Videm, Krško); Marjan Vogrin, minorit (25, Dornava); Štefan Vozlič, salezijanec (27, Razkrižje); Albin Žnidaršič, križnik (26, Ormož).

Koprška škofija: Gabrijel Vidrih (26, Podraga).

Romanje slepih

V božjepotni cerkvi na Dobrovi pri Ljubljani so se v nedeljo 5. junija zbrali slepi na svojem že tradicionalnem srečanju. Največ jih je bilo iz okolice Ljubljane, bili pa so tudi romarji iz Goriške, štajerske in iz Prekmurja. Po pozdravu župnika Antona Goloba in kanonika Jožefa Kvasa v imenu obeh škofov je Kvas prebral pozdrav slepega priorja pleterske kartuzije p. Janeza Drolca. Po spokornem bogoslužju so pri maši sodelovali tudi slepi z branjem beril v Braillovi pisavi in s prošnjami za vse potrebe. Po maši so romarje povabile na svoj dom Marijine sestre, ki so jim postregle, za razvedrilo pa so poskrbeli frančiškanski bogoslovci.

Nedelja v Sloveniji

V Družini, št. 23, beremo: Žal opazamo, da kristjanova nedelja komaj še nosi krščansko obeležje. Vedno manj čutimo potrebo po nedeljski maši, še manj pa po nedeljskem počitku. Denar čedalje bolj odločilno vpliva na naš življenjski ritem in narekuje delo tudi ob nedeljah: da bi zaslužili za boljši avto, za vikend, barvni televizor, za nove stroje, da bomo z njimi lahko več zaslužili in seveda tudi več delali za boljši zaslužek in tako dalje v nedogled. — Kdor v „sezoni“ (od pomladi do jeseni)

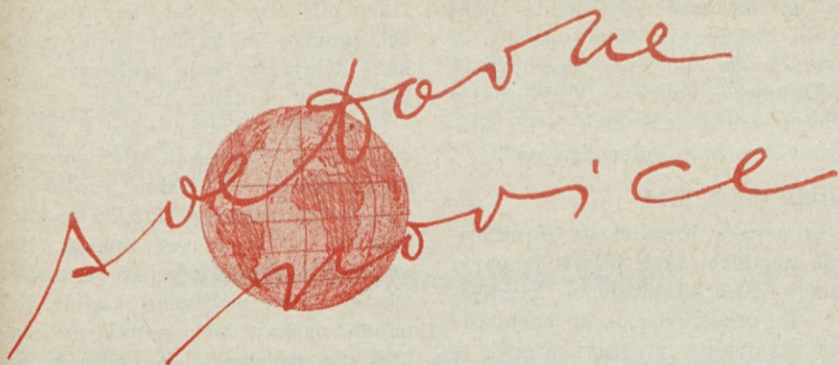
hodi križem po naši domovini, ga bo iznenadila vesela pesem kosilnic in traktorjev, ki odmeva v nedeljsko jutro. Ironija! Dokler je moral kmet vse svoje delo opraviti z rokami, je ob nedeljah počival. Sedaj, ko namesto njega veliko postorijo stroji, pa mora delati tudi ob nedeljah. — Pa ne gre zgolj za kmete. Koliko je takih, ki redno delajo ves teden, ob nedeljah pa radi vzamejo dodatno delo, ki je zaradi prazničnega dne seveda bolje plačano...

Izjava o sežiganju mrličev

Ob novici, da bodo v Ljubljani postavili krematorij za sežiganje mrličev, je tiskovni urad ljubljanske nadškofije dal izjavo, v kateri pravi, da je pokopavanje mrličev v zemljo še naprej pravi krščanski pogreb. Ker pa v sedanjih razmerah sežiganje ne pomeni več nujno zanikanja verske resnice o vstajenju od mrtvih, je dovoljeno človeku, ki se odloči za sežig svojega trupla, podeliti zakramente za umirajoče in zanj opravljati javne molitve. Vendar naj se žare ne blagoslovi v krematoriju in se je ne spremlja na pokopališče, pač pa se jo lahko blagoslovi ob grobu.

Jubilej v Idriji

1. maja je idrijsko farno občestvo obhajalo žegnanje. S tem slavjem so združili tudi spomin 475-letnice obstoja duhovnije in 225-letnice obstoja župnije. Z oltarja prednikov ohranimo plamen in ne pepel, je bilo geslo praznovanja. Iz župnijskega arhiva so pripravili razstavo listin, žigov, grbov, svetniških kipov, mašnih plaščev in drugih predmetov.



Katoličani v Afriki

Afriška katoliška tiskovna agencija DIA je objavila statistiko o položaju katoliške Cerkve v Afriki. Na podlagi teh podatkov je danes med 400 milijoni afriških prebivalcev 47 milijonov katoličanov. Na črni celini deluje 16.552 duhovnikov, 5.833 misijskih bratov in 34.122 redovnic. Med vsemi afriškimi deželami je največ katoličanov v Zairu, nekdanjem Belgijskem Kongu (11 milijonov). V Ugandi je 3,8, v Nigeriji 3,7, v Tanzaniji 2,96 in v Keniji 2,1 milijona katoličanov. 90 odstotkov prebivalstva je katoliškega v državah Otočje zelenega rtiča, Ekvatorialna Gvineja, Reunión in Sejšelsko otočje. Najmanj katoličanov je v Somaliji (2600) in Mavretaniji (5000). Najmanj katoliških duhovnikov imajo Libija (6), nekdanja španska Sahara (7), Somalija (8) in Mavretanija (10).

Spoved prvoobhajancev

Sveti kongregaciji za zakramente in kler sta 31. maja ponovno potrdili, da se morajo prvoobhajanci

pred prejemom svetega obhajila spovedati. Doba razsodnosti tako za spoved kakor za obhajilo je tista doba, ko začne otrok razmišljati, to je okoli sedmega leta, več ali manj. Od tega časa obstaja obveznost izpolnjevati tako prvo kot drugo zapoved, spovedi in obhajila. Po nekaterih deželah so samovoljno začeli uvajati prejem obhajila brez predhodne spovedi in s tkim. „psihološkimi“ in „pedagoškimi“ razlogi izvotlili izročeno disciplino Cerkve. Prva spoved ima za otroka veliko korist in zveličavno moč, če je pravilno pripravljena, primerno prilagojena njegovi starosti in sposobnosti za razumevanje duhovnih stvari; prebuja zavest npravno slabega in dobrega in mu pomaga, da se s polnejšim spoznanjem in zrelostjo pripravi na veselo srečanje z evharističnim Kristusom.

Novomašniki v Avstriji

V Avstriji je letos prejelo mašniško posvečenje 76 diakonov; od teh je 41 svetnih duhovnikov in 35 redovnikov, torej 14 več kot lani.

Največ novomašnikov imata letos škofiji Gradec in Linz (po 7). V Innsbrucku je bilo letos 6 novih maš, na Dunaju 5, enako v St. Pöltnu, v Celovcu 4, v Feldkirchnu in na Gra-diščanskem 2, v Salzburga pa 3.

Katoličani v ZDA

Iz novega Katoliškega direktorija je razvidno, da je bilo 1. januarja letos v ZDA 49 milijonov katoličanov. Ti predstavljajo 23 odstotkov vseh prebivalcev v državi. Število je v enem letu naraslo za pol milijona. Vseh škofov v ZDA je 334, duhovnikov pa 58.301.

Poljski škofje o redovnicah

Poljski škofje so v skupnem pastirskem pismu povabili dekleta, naj razmislijo, ali jih ne kliče Bog v vrste redovnic. Čeprav se je življenje in delo redovnic v zadnjih desetletjih spremenilo, se ni spremenila veličina poklica, v katerem se človek žrtvuje za blagor bližnjega in v božjo čast. Posebej omenjajo delo poljskih redovnic med poljskimi izseljenci in delo za narod v tako imenovanih bogomiselnih samostanih (npr. karmeličanke, klarise idr.). Pravijo tudi, da poljsko ljudstvo globoko spoštuje tiste redovnice, ki se res ne-sebično žrtvujejo za druge.

Kard. Marty o duhovnih poklicih

Pariški nadškof kardinal Marty je bil konec maja v Rimu na zasedanju komisije za prenovo cerkvenega zakonika. Tedaj je dejal časnikarjem: 25 let sem škof in sprašujem se, ali sem dovolj pozival mlade, naj se odzovejo božjemu klicu v duhovništvo.

Duhovnik sem postal, ker sem videl župnike in kaplane okoli sebe, kako delajo za božje kraljestvo. Takih vzorov je danes treba.

Na vatikanskem radiu je dejal, da so kljub težavam in kljub pomanjkanju poklicev v Franciji številna upa polna znamenja. Poklici so zdaj trdnejši in dajejo več upanja. Bogoslužje se izvaja z veliko resnostjo. Obstoje razne molitvene skupine. Pri mladih opažajo novo potrebo po molitvi. Razna apostolska gibanja, ki oznanjajo evangeljski nauk, pogumno nastopajo.

Cerkev v Rusiji ne bo izginila

„Cerkev bo v naši državi obstala“, je dejal 22. maja v Moskvi znani ruski pravoslavni duhovnik Dimitrij Dudko zahodnim časnikarjem, ko so ga vprašali, kaj bo s Cerkvijo v Rusiji. „Rusko ljudstvo je po svoji naravi krščanskega duha, zato se med njimi ohranja krščanstvo kljub trpljenju in preganjanjem.“ — „Imam vtis, da vera med našo mladino raste. Vsekakor smemo reči, da ne propada,“ je dejal Dudko, ki mu dolguje vero dolga vrsta ruskih izobražencev. Zaradi tega je imel zlasti v zadnjem času že veliko težav. Dudko pravi, da je veliko današnje mladine razočarane, ker ne najde pravih idealov. Zato je žeja po verskih spisih in knjigah izredno velika.

Kadar pri papežu

9. junija je papeža obiskal voditelj madžarske komunistične partije Janoš Kadar. Najprej sta bila s papežem zasebno, potem pa so prišli zraven še najbližji sodelavci. Navzo-

ča sta bila tudi vatik. tajnik za izredne zadeve Casaroli in madž. zun. minister Puja. Veliko so govorili o odnosih med Cerkvijo in državo na Madžarskem. Nekateri opazovalci govoré o ceni za sporazum. Vatikanu očitajo, da je umaknil Mindszen-

tyja in imenoval nekaj škofov, ki naj bi bili preveč blizu vladi. Vendar so rezultati tudi to, da so škofvska mesta zasedena, semenišča odprta in verouk v glavnem dopuščen, čeprav dokaj omejen.

Elisabeth Blunchy-Steiner

je prva žena, ki predseduje švicarskemu državnemu svetu. Rodila se je 1922. leta v kantonu Schwyz. Bila je najmlajša izmed 4 sester. Ko je bil oče službeno premeščen v Lausanne, se je vsa družina preselila v to lepo mesto. Tu je Elisabeth dokončala srednjo šolo, študirala pravne vede in leta 1946 doktorirala s témo „Normalne delovne pogodbe“. Poročila se je s svojim študijskim tovarišem dr. Alfredom Blunchyjem. V zakonu so se jima rodili trije otroci, dva dečka in deklica. Skupaj sta v Schwyzu odprla odvetniško pisarno. Elisabeth skromno pravi, da je v tej pisarni vršila le „tajniška dela“. Ob svojem možu, ki se je udeleževal tudi v politiki, je Elisabeth že kmalu dobila temeljit in širok pogled na politična in socialna vprašanja svoje rojstne dežele. Krepko se je udeleževala v ženskih organizacijah. Leta 1957 je bila izvoljena za zvezno predsednico švicarske katoliške ženske zveze in tako prišla v stik z ženami celotne švice ter spoznala njih težnje in potrebe. Na tem odgovornem mestu je ostala štiri leta. Opustila ga je, da se je la-

že posvetila družinskemu življenju. Vendar je še vedno spremljala vsa socialna in pravna vprašanja, ki so bila v zvezi z družino. Zlasti jo je zanimal pravni položaj žene v zakonski skupnosti. Nudila je večerna predavanja, kjer je obravnavala pravne pravice družine in socialno zavarovanje žene in matere. Leta 1972 je ovdovela, stara komaj 50 let. Ni se odpovedala svojemu poklicnemu delu, prevzela je vodstvo odvetniške pisarne, prirejala predavanja, pisala razprave, si dopisovala z ženami in kljub temu ostala dobra mati in gospodinja. Pred nekaj tedni pa je bila imenovana za predsednico švicarske Caritas. Vse to delo zmore zaradi svoje izredne sposobnosti. Ta razumna in preudarna mati je prišla na najvišje upravno mesto vprav v deželi, kjer so žene šele leta 1971 dobile volilno pravico. S tem je stopila v vrsto znanih žena sedanje dobe, kot so Margaret Thatcher, Katharina Focke, Annemaria Renger, Golda Meir, Catherine Lubitsch in druge.

Pavlina Dobovšek

KJE JE KAJ

UVODNIK	Kjer je Peter, tam je Cerkev! (Al. Kukovica)	513
VELIKE OSEBNOSTI	Življenje in delo nadškofa Pogačnika (Stanko Lenič)	514
	Janez Ev. Krek, duhovnik in politik (V. Brumen)	534
	Dr. Janez Janež, misijonski zdravnik (Metka Mizeriž)	540
	Aleksander Solženicin, borec za resnico in svobodo (R. Smersu)	550
VERSKI ČLANKI	Veličina in odlike Matere božje (J. Pogačnik)	525
	Marijina prikazovanja v Fatimi (S. Zamjen)	531
NAŠA VPRAŠANJA	Razkropljenim rojakom (K. Mauser)	538
	Družina danes in tu (A. Horvat)	557
RAZNO	Moje življenje in delovanje (Gregor Mali)	545
	Elisabeth Blunchy-Steiner (P. Dobovšek)	575
LEPOSLOVJE	V goricah (Jože Krivec)	533
	Iz „Nāše besede“ (Oton Župančič)	537
	Lastovke (Anica Černejeva)	554
	Mauser: Pomladni večer, žalosten večer, Prošnja	556, 566
ROMAN	Izseljenci (Johan Bojer-Božo Vodušek)	562
	Vl. Truhlar: Pasijonka 1974, Ministrant 458,	488
	Jabolko (Emilijan Cevc)	466
NAVICE	Med nami v Argentini	567
	Novice iz Slovenije	569
	Svetovne novice	573

Leto XLIV

September 1977

št. 9

Septiembre Nº 9

duhovno življenje



je slovenski verski mesečnik, ki ga
izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar);
urejuje uredniški odbor.

Editor responsable: msgr. Antonio
Orehar — Ramón L. Falcón 4158,
1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la propiedad Intelectual
No. 1.313.507

Tiska Vilko s. r. l., Estados Unidos 425,
1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna,
Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires.
ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass
Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.
Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304
St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103,
USA.

KANADA: Ivan Marn, 131, Treeview
Drive, Toronto 14, Ontario, Canada.

TRST: Marijina družba, Via Risorta 3,
Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzu-
tta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mo-
horjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Letna naročnina v Argentini in obmej-
nih državah je 3.000 pesov; v ZDA in
Kanadi 9 dolarjev; v Avstriji 160 šilin-
gov; v Italiji 5.000 lir; drugje proti-
vrednost dolarja.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158,
1407 Buenos Aires, Argentina.

Zunanja oprema in stalna zaglavja
„Duhovnega življenja“ in „Božjih ste-
zic“: Stane Snoj.



Pobožnost do presvetega Srca Jezusovega obsega četvero vaj:

1. češčenje; božje Srce je, častiti ga moramo kakor Boga samega;
2. ljubezen mu vračati za njegovo neizmerno ljubezen do nas;
- 3, zadoščevati mu za vse žalitve, grehe in vso nehvaležnost svojo in vse ljudi;
4. posnemati njegove čednosti, da bodo polagoma naša srca upodobljena po njegovem Srcu.

Družine, posvetite se Srcu Jezusovemu! Mnoge, morda večina vernih slovenskih družin, so se že posvetile. Te naj vsako leto, morda na obletnico, obnovijo posvetitev; druge, ki se še niso posvetile, naj to prav gotovo storijo.

Podoba Srca Jezusovega, pred katero se je družina posvetila, naj ima častno mesto v tistem prostoru hiše, kjer člani družine večidel bivajo, se shajajo in skupne molitve opravljajo, ali je to obednica ali dnevna soba ali pa stanovanjska kuhinja. Glavno je, da ima vsak član družine to podobo čim večkrat čez dan pred očmi. Že en sam pogled na sliko ali kip Jezusovega Srca pomeni žarek dejanske milosti, ki nam potrka na dušo.